

fuzinar

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 15. oktobra 1981

Št. 19

PO REFERENDUMU:

Razčistiti odprta vprašanja

Kot nam je znano, delavci v 8 TOZD niso izglasovali predlaganih sprememb samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov. Čeprav je več kot 2/3 TOZD in tudi več kot polovica vseh delavcev v delovni organizaciji sprejela predlagane spremembe, samoupravni sporazum ni bil sprejet in je potrebno organizirati nove aktivnosti.

V tem trenutku družbenopolitične organizacije še niso ocenile vzrokov za take rezultate. Iz razprave po TOZD pred referendumom in po njem, kot tudi iz dogovorov vodstev družbenopolitičnih organizacij na ravni delovne organizacije pa izhaja, da osnovni razlog ni v neustreznosti samoupravnega sporazuma, ampak predvsem v tem, da analitičnih ocen del oziroma nalog nismo do kraja razčistili že pred referendumom. Delavci v teh

in tudi v drugih TOZD in DSSS so izražali dvom v to, da bomo po referendumu na samoupravnih organih res dosledno izvedli sprejete spremembe. Izražali so bojazen, da bomo po uspešnem referendumu dovolili nekaterim TOZD oz. DSSS, da bodo povišale analitične ocene mimo dogovora vseh TOZD in DSSS. Med delavci se je tudi močno vsidralo prepričanje, da s temi spremembami dobijo le vodstveni in vodilni oz. strokovni delavci, da pa delavci v neposredni proizvodnji ne pridobijo ali da pridobijo manj. Vzrok za takšno mnenje je prav gotovo v kratkem času, ki smo ga imeli na razpolago — od dneva, ko smo objavili podatke, do dneva referenduma. Resnica je namreč drugačna. Po predlogu, ki smo ga obravnavali pred referendumom, bi pridobi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

luščenem jeklu in vlečni žici zaradi remonta strojev predvideni plan ni bil dosežen.

TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla le 99 odst. načrtovane realizacije na domačem trgu. Slabši rezultat je prav gotovo treba iskati v nizki proizvodnji orodja za plastično predelavo, saj je bilo proizvedenih le 62,0 odst. od načrtovanih.

TOZD STROJI IN DELI. Mesečni načrt realizacije na domačem trgu je bil presežen za 9,0 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, zaostaja pa proizvodnja valjev, saj ne dosegamo

mesečno načrtovane proizvodnje in prodaje.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Mesečna načrtovana realizacija na domačem trgu je bila presežena za 3,0 odst. V letošnjem letu ima TOZD zaradi forsiranja izvoza precej težav z dobavami kupcem na domačem trgu. Zastreni pogoji uvoza pa pogujejo vedno večje potrebe porabnikov po tovrstnih proizvodih. Precej težav bo s prenosom sprejetih naročil v naslednje leto.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla mesečno načrtovano realizacijo na domačem

(Nadaljevanje na 2. strani)

Avgustovska nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

NABAVA

V avgustu je bil zmanjšan dohod starega železa, železarna Smederevo pa zaradi svojih problemov ni dobavila belega surovega železa. Problemi z materiali, odpornimi proti ognju, so zrasli konec julija do skrajnosti, ko je RIS Arandjelovac ustavil dobavo, tako da smo se le stežka izognili ustavitvi peči v jeklarni. A to preskrbo tudi še naprej spremljajo negativni vplivi. Podobno niha preskrba z gorivi, mazivi in olji, tako da je nastalo konec avgusta že občutno pomanjkanje. Preskrba s ferolegurami, metalnimi in nemetalnimi dodatki je potekala z neprestanimi urgencami in intervencijami.

Preskrba z izdelki črne metalurgije, kovinsko predelovalne industrije in kooperacije je zelo problematična tako glede kvalitete kot količine in dobavnih rokov.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je v avgustu presežila načrt prodaje tako po količini kot po vrednosti. Velik problem je nekompletnost dobav in dobave kupcem, ki združujejo devize za uvoz repromateriala.

TOZD VALJARNA. Tudi v avgustu ni bila dosežena predvidena prodaja gredic, predvsem zaradi pomanjkanja vložka iz TOZD jeklarn. Pri paličastem jeklu je bil plan proizvodnje dosežen, pri prodaji pa imajo prednost kupci, ki združujejo devize.

TOZD KOVAČNICA. Plan prodaje na domačem trgu ni bil dosežen predvsem zaradi povečanega izvoza paličastega jekla, planirana realizacija pa je bila zaradi slabega asortimana dosežena le s 85,4 odst.

TOZD JEKLOVLEK. Prodajo vlečenega in brušenega jekla je TOZD presežila, medtem ko pri

Ko peč »zakuha«

(Nadaljevanje s 1. strani)

lo 2.349 direktnih proizvodnih delavcev (44% vseh delavcev železarne Ravne) in 413 drugih delavcev, kot npr. strokovni delavci, delovodje, ravnatelji itd. (7,7 odst. vseh delavcev).

Ker so cilji predlaganih sprememb prav gotovo v skladu s širšimi družbenimi usmeritvami in tudi v skladu z interesi delavcev v železarni Ravne, končno pa je za spremembo glasovalo kar 19 TOZD oz. DSSS, bomo z aktivnostjo pospešeno nadaljevali. Ne bi bilo namreč prav, da bi zaradi rezultatov referenduma odstopili od namena, da se osebni dohodki na najtežjih in najbolj nepriljubljenih delih bolje nagradijo, kot tudi na najbolj strokovnih oziroma kreativnih delih. Zato bodo družbenopolitične organizacije ocenile razloge za odklonilni odnos delavcev. Na osnovi te ocene bomo sprejeli stališča o morebitnih spremembah samoupravnega sporazuma, na tej podlagi pa tudi odločitev, ali

bomo referendum ponovili samo v teh 8 TOZD ali v vsej delovni organizaciji. Strokovne službe se bodo takoj lotile razčiščevanja vseh odprtih vprašanj v zvezi s tipičnimi deli, usklajevanjem deficitarnih kadrov itd. ter pripravile predloge, o katerih bomo v začetku novembra razpravljali po delovnih skupinah. Zaradi pogosto izražene bojazni, kako se bomo obnašali po sprejemu aktov na referendumu, predlagamo, da analitične ocene, seznam deficitarnih kadrov itd. sprejmemo na delavskem svetu pred referendumom, s čimer bomo preprečili dvome o tem, kaj se bo zgodilo po referendumu.

Prepričani smo, da bomo v tem obdobju uspeli razčistiti odprta vprašanja, ki so se pojavila ob referendumu, da bomo uspeli ovreči tudi vsa zlonamerna namigovanja o poštenosti sprememb ter da bomo na novem referendumu predlagane spremembe samoupravnega sporazuma v celoti potrdili.

Ivan Žagar

Režkanje

Iz dela sindikata

181 DELEGACIJ V ŽELEZARNI

Delegatom se počasi izteka mandat, prihodnje leto bodo namreč volitve za novo mandatno dobo. Postopek evidentiranja že teče. Vodi jo ga v železarni izvršni odbor osnovnih organizacij sindikata in koordinacijski odbor po tozdih in delovnih skupnostih.

Načelno stališče je tako, da bi sedanji delegati lahko opravljali svojo funkcijo še naslednje obdobje, zlasti ker večina sedanjih delegatov deluje prvo mandatno dobo. Bo pa povsod prišlo do zamenjav tistih članov, ki so bili slabi delegati ali pa so se preselili v druge tozde ali delovne organizacije.

V postopek evidentiranja sta se doslej zelo slabo vključili obe politični organizaciji: zveza komunistov in ZSMS. Pri mladih že sedaj predvidevajo, da bodo premalo vključeni, kajti tisti, ki so bili pred štirimi leti še mladinci, povečini prihodnje leto ne bodo več, novih predlogov pa mladina ni dala.

V centru za samoupravo, kjer se z delegatskim sistemom resno ukvarjajo, že zdaj opozarjajo na pomanjkanje usmerjene kadrovske politike, ki naj bi tekla vzporedno z evidentiranjem. Lahko se namreč zgodi, da bodo pred volitvami nastale težave, ko ne bo jasno, kdo naj prevzame najodgovornejše funkcije v delegatskem sistemu v novi mandatni dobi.

Z. S.

TEKMOVANJE KOVINARJEV

Na 5. republiškem tekmovanju kovinarjev v Mariboru sta največje uspehe dosegla Alojz Janota (prvo mesto med brusilci) in Feliks Rožič (tretje mesto med orodjarji). Ostali naši delavci pa so se uvrstili tako:

Strugarji

11.—12. Jože Kotnik,
16. Alojz Hudobrennik

Brusilci

1. Alojz Janota
12. Ferdo Paradiž

Rezkalci

4. Janko Pečolar

Orodjarji

3. Feliks Rožič
10. Vinko Medved

Doslej je evidentiranih približno 1700 delavcev. V železarni je treba izvoliti delegate za 181 delegacij (vsak tozd, kjer je zaposlenih več kot 150 delavcev, izvoli 11 posebnih delegacij, tozdi, ki imajo zaposlenih manj kot 150 delavcev, izvolijo le štiri združene delegacije, enako velja za delovne skupnosti). Za vseh 181 delegacij potrebujemo v železarni 3380 delegatov.

Kovači

5. Ivan Praznik
8. Marjan Planšak

Livarji

6. Bernard Hovnik
11. Bogomir Založnik

Plamenski varilci

8. Vinko Gostenčnik

Varilci REL

10. Janez Celec

Varilci TIG

12. Jože Lasnik
15. Srečko Martinc

Za prizadevnost vsem čestitamo.

Avgustovska nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)

trgu. Dobave potekajo v skladu s sklenjenimi pogodbami, tako da ni zaostankov glede na planirano proizvodnjo.

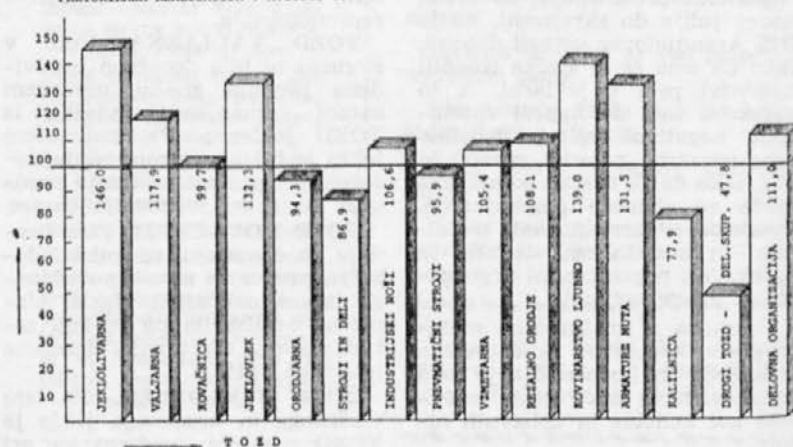
TOZD VZMETARNA. Mesečna načrtovana realizacija na domačem trgu je bila dosežena. Prav tako je zadovoljiva zasedenost z naročili. V bodoče bo potrebno več razmišljati o proizvodnji paraboličnih vzmeti, ker se klasične v nekaterih proizvodnjah ukinjajo in se vgrajujejo le-te.

TOZD REZALNO ORODJE PREVALJE. Načrtovana realizacija na domačem trgu je bila dosežena 98,0 odst. Zasedenost z naročili je zadovoljiva, le zaostankov je zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala preveč. Predvsem primanjkuje trdovinskih ploščic.

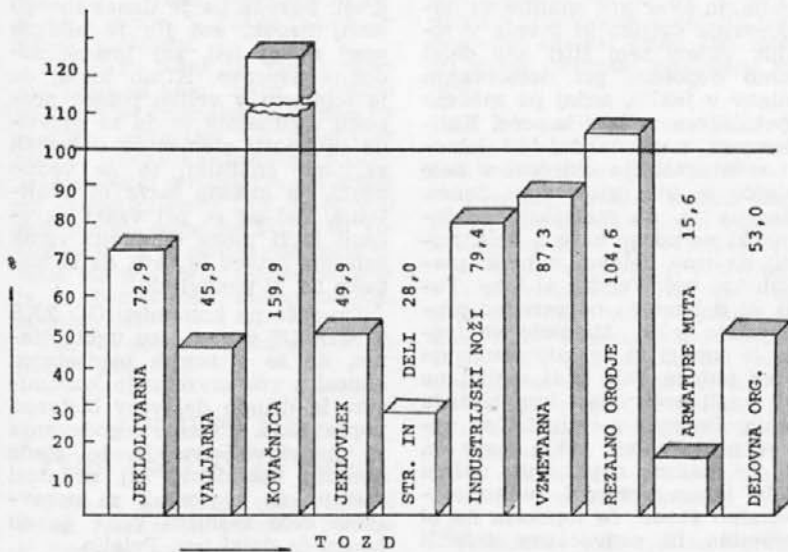
UVOZ

V avgustu je bilo v ospredju pomanjkanje niklja. Železarna Ravne se z nikljem že nekaj let oskrbuje izključno iz Sovjetske

FAKTURIRANA REALIZACIJA V AVGUSTU 1981

IZVOZ V AVGUSTU 1981 V %

zveze zaradi štednje konvertibilnih deviz. V tem letu pa so bile blagovne liste s SZ podpisane zelo pozno in tako je potekalo tudi izpolnjevanje dobav z močno zakasnitvijo. Pošiljka 60 t niklja bi morala prispeti že v juliju, vendar je tudi še avgust ni bilo. Pomagali smo si z manjšimi količinami niklja, ki smo ga dobili od trgovcev, pa tudi ti letos iz navedenih razlogov nimajo železnih količin.

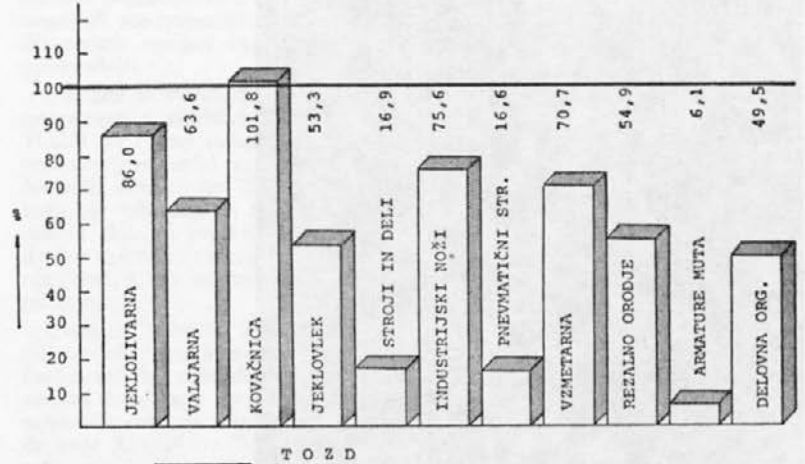
Tudi z ostalimi osnovnimi surovinami — predvsem legurami — ni šlo brez problemov. Ponovno so nam morali na carini priskočiti na pomoč z uporabo blaga po 10. členu CZ, da smo preprečili razlogov v neposredni proizvodnji. Skoraj enako je bilo

z opeko, odporno proti ognju, za hladilni sistem za elektro obločne peči. Blago smo uporabili izpod carinskega nadzora, da bi tako omogočili vgraditev v času predvidenih remontov.

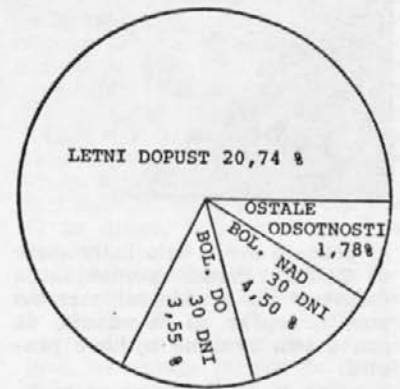
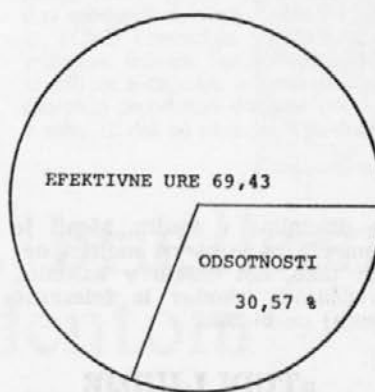
Sicer pa je bil avgust v vseh pogledih težaven. Okenca pri Narodni banki za potrjevanje prijav so bila skoraj ves mesec zaprta, naš pičli izvoz pa nam ni dovoljeval prijavljanja poslov. Tudi za uvoz rezervnih delov smo se posluževali posebne odobritve carinskih organov za uporabo pred carinjenjem.

Iz povedanega sledi, da ves problem uvoza obstaja v notranjih slabostih, medtem ko so nam zunanji dobavitelji šli na roko s hitrimi dobavami ter s potrpež-

IZVOZ V OBDOBJU JANUAR - AVGUST 1981 V %

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA
ZA DELOVNO ORG. V AVGUSTU 1981

ODSOTNOSTI 30,57 %

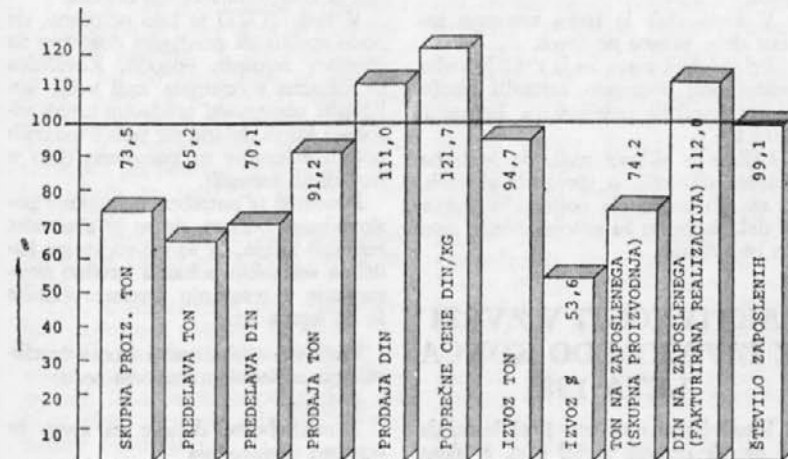
ljivostjo zaradi kasnitve pri plačilih. Cene na tržišču mirujejo za legure, predvsem za feromolibden pa še padajo.

IZVOZ

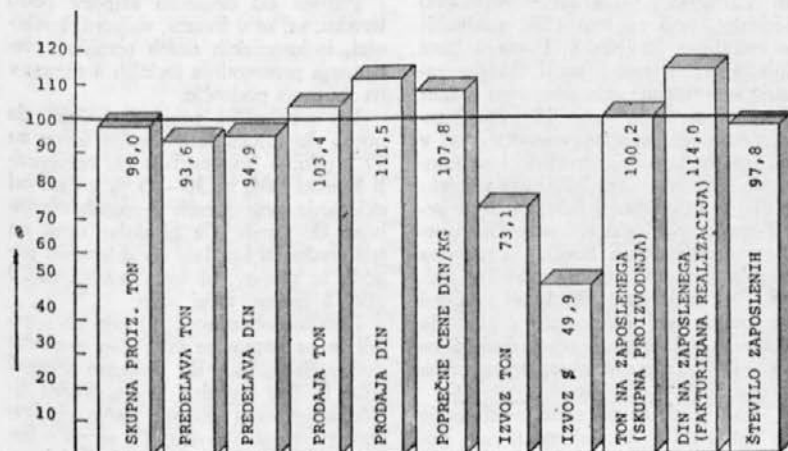
V avgustu je izvoz na konvertibilno področje nekoliko manjši od povprečnega izvoza v minulih mesecih. V skupnem smo tako dosegli po teži 73,1 odst. po vrednosti pa 49,9 odst. predvidenega načrta.

V minulem mesecu je bilo sklenjenih tudi več pogodb, med katerimi sta zlasti omembe vredni pogodbi valjanega in kovanega paličastega jekla za Bolgarijo in Zahodno Nemčijo. Vključno s temi obsegajo za letos sklenjene pogodbe 81,7 odst. predvidenega vrednostnega načrta. Težave glede prekoračevanja rokov tudi v avgustu niso popustile. Posebno nekatere TOZD močno kasnijo v dobavah in bodo zamujene roke do konca leta le težko nadoknadile.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI ZA MESEC AVGUST 1981

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI ZA OBDOBJE JANUAR - AVGUST 1981

Pomenki s komunisti

V KALILNICI TEŽAVE
ZARADI BOLNIŠKE

»Poleti smo imeli v TOZD kalilnica nemalo težav pri izvrševanju delovnih nalog zaradi dokaj visokega odstotka bolniške. Najhujše je bilo pomanjkanje delavcev na četrti izmeni. Ker bolujejo skoraj vedno isti delavci, smo že pričeli dvomiti v njihove bolezni, saj vemo, da gredo k zdravniku tudi delavci, ki imajo 'mačka'. Imamo pa v kalilnici tudi take, ki so že kar 'abonirani' v zdravstvenem domu. Imamo tudi delavca z zmanjšano sposobnostjo, ki dela na dan samo štiri ure. Prav ta pa je postal 'rekorder' pri delanju 'plavih'. Komunisti in drugi delavci TOZD kalilnica se bomo morali temeljito pogovoriti o porastu bolniške, predvsem pa o tistih delavcih, ki zavestno kršijo delovno disciplino,« je uvodoma dejal izumenski delovodja Miha Hriber-

nik, član ZKJ od leta 1972, v ravnenski železarni zaposlen od leta 1968.

Čeprav so imeli delavci TOZD kalilnica v prvem polletju precej težav razen z bolniško tudi s tesnimi prostori in zastarelim strojnimi parkom, so v prvem polletju dobro delali in gospodarili.

»Kljub temu, da pri nas ni tako slab zaslužek in tudi delo ni tako težko, že nekaj časa zmanj razpisujemo prosta dela in naloge, saj se na razpis nihče ne prijavi. Včasih so se s pomanjkanjem delavcev srečevali predvsem v topilnici in valjarni, danes pa jih primanjkuje tudi v kalilnici. Za to ne krivimo kadrovske službe delovne skupnosti KSZ, saj vemo, da danes mladi hočejo delati samo dopoldne, kjer je zaslužek skoraj enak kot za delo na štiri izmene. Kalilnico pa nameravajo zapustiti nekateri dobri, 'prekaljeni' kalilci,

Mladi brusilec

ki poznajo svoje delo in razmere v TOZD. Zaradi pomanjkanja delavcev jih seveda ne moremo pustiti, čeprav se zavedamo, da jim s tem kratimo njihove pravice.

Sicer pa smo se v I. polletju kljub povedanemu stabilizacijsko obnašali. A kako dolgo bomo še tako 'životarili', se sprašujejo mnogi naši delavci, saj morajo še vedno delati v neprimernih, tesnih prostorih, kjer je poleti delo skoraj nemogoče zaradi visokih temperatur in slabe zračnosti. Že pred leti so bili izdelani načrti za razširitev in posodobitev kalilnice, vendar se za izvedbo niso našla sredstva. Kdaj bo tudi kalilnica za delavce bolj privlačna, je težko reči, saj o tem odločajo drugi, ne mi, kalilci, je poudaril naš sogovornik.

Osnovna partijska organizacija TOZD kalilnica sicer šteje samo osem članov, a komunisti se odločno lotevajo odprtih vprašanj.

»Kljub temu, da nas je malo, ne dovolimo, da bi mimo nas šle pomembne in konkretne naloge. Tako smo na zadnjem sestanku obravnavali tehnološko in delovno disciplino. Razpravljali pa smo še o referendumu in drugih odprtih vprašanjih. Tudi o informiranju komunistov in povezavi z občinskim komitejem je stekla beseda. Ugotovili smo, da je informiranje v delovni organizaciji kot tudi v našem tozdu še kar zadovoljivo. Nismo pa povsem zadovoljni z delom naših delegatov, saj ne opravljajo delegatske funkcije, kot bi jo morali. Čeprav smo o delovanju delegatskega sistema v našem tozdu že nekajkrat kritično spregovorili in smo vodje delegacij javno kritizirali, se težave ne odpravljajo, je poudaril naš sogovornik.

Ob koncu razgovora je tov. Hribernik še dejal, da ga moti neupoštevanje delovnega časa. Čudno se mu zdi, kako lahko nekateri delavci zapustijo delovna mesta pol ure prej. Dejaj je, da so za to krivi predvsem mojstri, saj bi prav oni morali poskrbeti

za disciplino v tozdi. Menil je namreč, da če bi vsi mojstri delali tako, kot delajo v kalilnici, predčasnih izhodov iz železarne skoraj ne bi bilo.

»TUDI LJUDJE V BELIH PLAŠČIH SMO LE DELAVCI«

»V ZKJ sem bil sprejet 1979. leta, in sicer na predlog OO ZKS TOZD kontrola kakovosti. Tisto leto sva bila v ZK sprejeta samo dva, lahko pa jih bi bilo mnogo več, saj je v našem tozdu precej dobrih delavcev, ki imajo vse pogoje za dobre komuniste. Mogoče ne čutijo potrebe, da bi bili komunisti, ali pa jih mi ne znamo pritegniti. Naša OO ZKS šteje 30 delavcev, v TOZD kontrola kakovosti pa je zaposlenih okrog 190 delavcev, je razložil Ernest Petelin, analitik v TOZD kontrola kakovosti.

Medtem ko se nekatere osnovne partijske organizacije srečujejo z nedisciplino delegatov in tudi del komunistov, OO ZK TOZD KK podobnih težav nima.

»Naši delegati se redno udeležujejo sej delegacij, skupščin SIS in samoupravnih organov. Sicer pa si tudi komunisti prizadevamo, da bi vsak na svojem področju bil nadvse delaven in konkreten pri izvrševanju partijskih in delovnih nalog. Še vedno pa nam ni uspelo izvoliti komunistov in drugih delavcev za funkcije, ki jih veselijo. Menim, če komunisti veseli delo pri športu, naj dela v njem, ne pa, da mu vsilimo področje, ki ga ne veseli. Ker o tem doslej še nismo resno spregovorili, bi kazalo o tem razmisliti in take pobude tudi upoštevati v vsakdanjem življenju, je dejal tov. Petelin.

Čeprav naš sogovornik svoje vsakdanje delo opravlja v belem plašču, s tem še ni rečeno, da njegovo delo v železarni ni pomembno.

»11 let sem že analitik v TOZD kontrola kakovosti, v službi za

kemijo in kemijske raziskave. Prva leta sem delal na štiri izmene, in sicer kot analitik za določevanje ogljika in žvepla v jeklih. Potem sem štiri leta delal samo dopoldne pri določevanju plinov v jeklih, sedaj pa začasno spet delam na štiri izmene. Kolikor vem, so že nekajdel delavci v laboratoriju oblečeni v bele plašče in nič drugače ni danes. Res pa je, da marsikateri železar, ki ne pozna našega dela, misli, da smo delavci v belih plaščih kaj več. Vendar ni tako. Tudi mi delamo za neposredno proizvodnjo jekla. Malokdo ve (vedo le topilci in še kdo drug), da brez našega dela tudi topilci ne bi mogli proizvajati kvalitetnega jekla. Da smo v resnici člen verige pridobivanja jekla, pove to, da že majhna napaka pri našem delu lahko povzroči veliko materialno škodo, če topilec ne bi pravilno in pravočasno določili vsebnosti elementov v jeklih oziroma v šarži.

Res pa so se napake delale in se še bodo, saj tisti, ki dela, tudi greši. Seveda pa je danes mnogo manj napak, kot jih je bilo še pred nekaj leti, saj imamo sodobne naprave. Kljub temu, da je topilec v veliko pomoč procesni računalnik in da za pravilne vsebnosti elementov v šaržah skrbimo analitiki, se še vedno zgodi, da kakšna šarža ni kvalitetna. Žal pa se pri vsaki 'zgrešeni' šarži mora ugotoviti vzrok oziroma krivec že zato, da se napake ne bi ponavljale.

Drugače pa komunisti OO ZKS TOZD KK v tem času ugotavljamo, da se v tozdi medsebojni odnosi z vso zavzetostjo komunistov in drugih delavcev bistveno popravljajo. Precej negotovanja in nezadovoljstva je le glede osebnih dohodkov, saj nekateri menijo, da bi morali za opravljeno delo zaslužiti več, je ob koncu še dejal tov. Petelin.

F. Rotar

IZVAŽATI MORAMO, DA BOMO ŽIVELI

Za izvoz si prizadevamo vsi, od poslovnega odbora in ravnateljev do planerjev, lanserjev in delavcev. Tudi odbor za poslovanje je svojo 7. sejo 28. 9. 1981 namenil tej temi in sprejel vrsto stališč in sklepov.

Soglašal je s predlaganimi usmeritvami PO, služb in tozodov, ki so posebej zadolženi za izvozno problematiko.

Sklenil je, da je treba v valjarni upoštevati vrstni red dobav ter čimprej rešiti ozka grla, ki so vezana na izvoz.

V komerciali je treba ustrezno zašesti dela, vezana na izvoz.

Pri izdelavi plana za l. 1982 je treba veliko bolj poglobljeno zastaviti akcijo izvoza končnih izdelkov za konvertibilni trg.

Odbor je sklenil tudi, da je treba delavce obvestiti o sprejetih ukrepih, ki sta jih pripravila poslovni odbor in del. skupnost za gospodarjenje, zato jih objavljamo.

AKTIVNOSTI V ZVEZI Z IZVOZOM DO KONCA LETA 1981

Pregled plana za leto 1981 kaže, da bi morali izvoziti za 20 mio. \$ blaga na konvertibilno tržišče. Po kurzu \$, ki je veljal, ko smo izdelali plan izvoza za leto 1981 in ko smo po tem planu zaključevali posle za konvertibilno področje, smo za leto 1981 zaključili za nekaj čez 20 mio. \$. Poznejši kurz dolarja, ki je rasel proti drugim zapadnoevropskim valutam, nam danes preračunano kaže le za 18 mio. \$ zaključenih poslov, čeprav smo morali v valjarni in kovačnici zaključiti za konvertibilni izvoz okoli 5.700 ton več jekla. To je zelo visoka številka in že sedaj predstavlja zelo težko fizično izvršitev v proizvodnih TOZD, še težje pa pri plasmanu te robe za zahodno tržišče. Znano je namreč, da se zahodni trg vedno bolj intenzivno zapira, da obstaja vrsta preprek ob realizaciji izvoza (EGS mere, carina, transportna zapora itd.).

Jasno je, da se temeljne organizacije trudijo izvršiti in dokončati vse pogodbene obveznosti in da bodo tudi

uspele, če le ne bo prišlo do objektivnih zastojev v proizvodnji. Ti zastoji, katere lahko povzročijo pomanjkanje surovin ter ev. havarije, lahko podrejo izvozne napore. Akcije so v zadnjem času potekale v vseh glavnih izvoznih TOZD (valjarni, kovačnici, jeklovilarni, industrijskih nožih, rezalnem orodju, jeklovleku in armaturah). V teh pogovorih so bili navzoči vodilni in vodstveni kadri TOZD, delavci izvoza za posamezno področje, ravnatelj TOZD komerciala in RPT, predsednik in član poslovnega odbora.

V vseh TOZD je bilo odločeno, da bodo spoštovali predvsem dogovore za izvršitev izvoznih pogodb. Kovačnica in valjarna sprejemata tudi večje količinske obveznosti predvsem zaradi visokega kurza dolarja ter zaradi uvoznih potreb železarn za nemoteno delo v naslednjih mesecih.

Poudariti je potrebno ugotovitev poslovnega odbora, da se je aktivnost resnično začela, da so vsi vodstveni kadri na sestankih pokazali izredno razumevanje v reševanju izvozne politike še do konca leta.

Proizvodne aktivnosti bomo izvrševali po naslednjem vrstnem redu:

1. izvoz
2. medsebojne dobave za izvoz in posebna proizvodnja
3. ostale medsebojne dobave in združevalci deviz
4. ostali

Pritiski od domačih kupcev bodo izredni, saj se v livarni, valjarni, kovačnici, industrijskih nožih resnično preusmerja proizvodnja zadnjih 4 mesecev na izvozno področje.

Vsi tabelarični pregledi kažejo, da bomo do konca leta izvršili izvoz za 17,5 mio. \$ konvertibilne ob revaloraciji \$ proti DM, za 30–35 % v času od sklepanja pogodbenih izvoznih obveznosti do danes. Če bi dolar ostal na isti vrednosti kot lani ob sklepanju pogodb in planov, bi letos izvršili za 20 mio. \$ izvoza, torej plan.

Detajlne obveznosti, ki smo jih sprejeli in za katere se vsak dan nenehno dogovarjamo, so, da moramo čimveč robe fizično izvoziti, ker z večjim fizičnim izvozom dobimo večje ekvivalentne uvozne pravice. Te so pa odločilne za nadaljnjo proizvodnjo. Naloge,

ki si jih je postavil poslovodni odbor in ki jih prenaša tudi na vodilne kadre v TOZD, so jasno postavljene in dogovori v vodstvu TOZD se morajo absolutno spoštovati.

Poslovodni odbor bo vsak ponedeljek pregledal plane izvoza za naslednji teden ter kontroliral in ukrepal na področju izvrševanja teh dinamičnih planov. Istočasno je predlagal odboru za proizvodnjo in odboru za poslovanje pri delavskem svetu DO, da posebej zadolžita vse ravnatelje TOZD ter komercialno, da so osebno odgovorni izvršiti vse pogodbene obveznosti izvoza, posebno za konvertibilno področje, za leto 1981.

Takoj je potrebno začeti priprave za izvoz v letu 1982.

UKREPI ZA POSPEŠITEV IZVOZA

Izvoz je prioriteta naloga v vsej državi. Plana izvoza pa tudi v Železarni Ravne ne izpolnjujemo, zato ta prioriteta velja tudi za nas. Plan izvoza moramo doseči zato, ker je to pogoj za uvoz surovin in opreme, potrebne za nemoteno proizvodnjo, zaposlitev in ne nazadnje tudi za naš standard. Izvažati moramo torej zato, da bomo živeli, ne pa zato, ker tako nekdo hoče ali zahteva.

Ker moramo sprejeti tako izhodišče o potrebnosti izvoza, moramo iskati še način, kako bomo izvozna naročila v zelenem roku tudi realizirali. Pri tem mislimo na realizacijo naročil za izvoz za letošnje leto, v prihodnjem in naslednjih letih, ko bo potreba po izvozu enaka ali še večja kot letos.

1. Za pospešitev realizacije naročil za izvoz v letošnjem letu predlagamo poslovodnim delavcem naslednje:

1.1 Priprave dela vse delovne naloge za izdelavo izdelkov za izvoz v vseh fazah vidno označijo s posebnim znakom (rdečo črto). Kot faze so mišljeni delovni nalogi za vložek in delovni nalogi za izdelke.

1.2 Vse GEORGA mape z delovnimi nalogami za izvoz označijo z rdečim barvnim jahačem. V centralnem razdelilu naj bo rdeči jahač na vidnem mestu, tako da je mogoče naloge za izvoz takoj ločiti od ostalih. Delovni nalogi v predrazdelilu in končnem razdelilu pri lanserju pa naj imajo poleg jahača za naročeno operacijo še rdeč jahač.

1.3 Planer v pripravi dela predvsem zagotavlja vložek za delovne naloge za izvoz.

1.4 Pri lansiranju v delo dajo absolutno prednost nalogam za izvoz.

1.5 Zagotovijo takojšnje javljanje izvršitve posamezne operacije od delavca prek lanserja do priprave dela, da bi ta lahko takoj naročila izdelavo naslednje operacije.

1.6 O nepravčasno dostavljenem vložku iz predhodne faze priprava dela tozda takoj in sproti obvešča službo za grobi plan v TOZD RPT. Ta stori vse potrebne ukrepe, da se vložek dobavi (koordinacija).

1.7 Služba za grobi plan v TOZD RPT določi delavca, ki bo vsak dan pregledal, kako v pripravah dela TOZD izvršujejo naloge iz točke 1.1–1.6 in o tem tedensko poroča poslovodnemu odboru vse dotle, dokler ne bomo dosegali planiranega izvoza.

2. Za dolgoročno zagotovitev izvrševanja terminskih obveznosti, tako za izvoz kot tudi domači trg, ki se bosta v bodoče morala obravnavati enotno, predlagamo, da poslovodni delavci operativno zagotovijo:

2.1 da se še naprej izvajajo vse naloge, navedene v točki 1., razen naloge 1.4. Dolgoročno moramo doseči, da bodo vsi delovni nalogi pravilno terminirani in tudi v predvidenem roku

izvršeni. Vsaka sprememba že postavljenega termina pa povzroča velike spremembe in zastoje, kar se vedno odraža v povečevanju medfaznih zalog in v veliki kasnitvi dobav. Zato moramo strogo spoštovati postavljene termine,

2.2 Pri sprejemanju naročil in določanju terminov moramo napraviti večji red. V ta namen bo potrebno:

- da daje predloge možnih terminov za sprejem novih naročil izključno le služba za grobi plan v TOZD RPT,
- da se kapacitete ne prezasedajo,
- da za naročila, ki jih včasih moramo vzeti mimo vrste s kratkimi termini, TOZD komerciala sporazumno s TOZD RPT prenese ustrezen del že sprejetih naročil na poznejši čas,
- da se prepove pripravam dela, da bi upoštevale razne urgence kupcev po skrajšanju oz. vsaki spremembi terminov dobav. Za to sme biti pristojna le TOZD komerciala skupaj s TOZD RPT.

To določilo velja tudi za kateregakoli delavca v DO ali SOZD. Vse spremembe terminov se rešujejo le prek TOZD komerciala.

V veliki meri vpliva na izpolnjevanje rokov dobav tudi delo ali nedelo oddelkov za študij dela v tozdih osnovnih dejavnosti. Ti bi morali načrtno oblikovati delo na delovnih mestih,

analizirati tok materiala, ugotavljati ozka grla in izdelovati predloge za njihovo odpravljanje. S temi ukrepi bi zmanjšali medoperacijske čase, pospešili pretok nalogov in tako povečali proizvodnjo.

Oddelek za standardizacijo časovnih normativov v službi za grobi plan v TOZD RPT ima nalogo, da izdeluje podloge (standarde) za predpisovanje časovnih normativov. Te podloge potrebujejo tehnologi in normiranci v pripravi dela. S predpisovanjem standardov vplivamo na realnejše normiranje časov, s tem pa tudi realnejše terminiranje.

Ureditev naštetih kratkoročnih in dolgoročnih nalog je tudi pogoj za kvaliteto uvedbo računalniško podprtega sistema krmljenja proizvodnje, ki ga pripravlja delovna skupnost za gospodarjenje (CAPPOS). To pa bo prispevalo tudi k povečanju produktivnosti dela, kar je eden izmed pogojev za uspešno vključitev na izvozne trge in prodajo doma.

Ker je izvoz prioriteta in skupna naloga nas vseh, naj vsi ravnatelji tozgov osnovnih dejavnosti, TOZD RPT in TOZD komerciala poročajo poslovodnemu odboru, kakšne ukrepe so izvedli za realizacijo naštetih nalog in sporočijo morebitne dodatne predloge v roku 10 dni po prejemu tega dopisa.

Alojz Janota

Pogovor z brusilcem in študentom

Na 5. republiškem delovnem tekmovanju kovinarjev, ki je letos potekalo kar v osmih delovnih organizacijah v Mariboru, je ravensko železarno zastopalo 14 strugarjev, brusilcev, rezkalcev, varilcev in kovačev. Največ znanja in delovnih izkušenj je med brusilci pokazal Alojz Janota, brusilec v TOZD orodjarna.

»Potem ko sem na občinskem tekmovanju dosegel odlično prvo mesto, sem letos že drugi preizkusil svoje znanje in delovne izkušnje tudi med slovenskimi brusilci. Da sem na republiškem tekmovanju dosegel tak uspeh, se imam zahvaliti predvsem svoji natančnosti in dobrim živcem. Kako se bom odrezal na zveznem tekmovanju 10. oktobra v Titogradu, je v tem času preuranjeno karkoli reči. Ker bom na tem tekmovanju ravensko železarno zastopal sam, obljubim, da bom dal vse od sebe, da ne bom razočaral svojih železarjev.

Dobro se namreč zavedam svoje naloge,« je uvodoma dejal 29 letni brusilec in izredni študent Alojz Janota.

»Kdaj ste pričeli delati v železarni?«

»V TOZD orodjarna sem se zaposlil leta 1971, potem ko sem se v ravenskem šolskem centru izučil za brusilca. Če bi bilo po mojem, danes ne bi bil brusilec, ampak prosvetni delavec. Ker me starši niso mogli šolati na kakšni drugi šoli, mi ni preostalo drugega, kot da sem se zadnji čas vpisal na edino prosto učno mesto brusilca. Čeprav me to delo skoraj nič ne veseli, za to, da sem brusilec, ne krivim svojih staršev.«

»Kar se vam ni uresničilo v šolskih letih, se vam je baže delo že z izobraževanjem ob delu?«

»Predvsem zato, ker se ne morem privaditi stroja in nenehne brušenja, sem leta 1976 pričel obiskovati srednjo ekonomsko

šolo, ki sem jo kljub temu, da zanj nisem prejel študentskega, lani uspešno končal. Čeprav sem ekonomski tehnik in da me to delo nadvse veseli, danes še vedno opravljam brusilska dela. Ne zato, ker bi bilo to delo zame ponizujoče, sem se lani vpisal na VEKS v Mariboru, kjer študiram brez študentskega. V to šolo sem se vpisal tudi zato, da bi sebi in drugim dokazal, da sem sposoben tudi za druga, bolj zahtevna dela in naloge.«

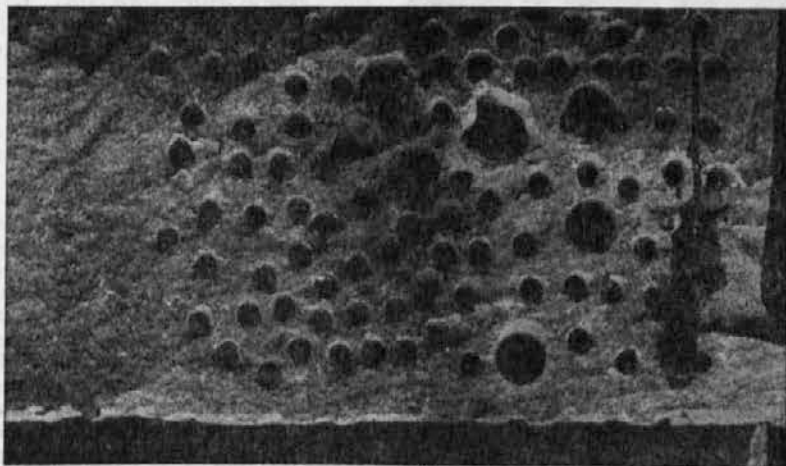
»V železarni je dovolj dela tudi za ekonomske tehnike, ali ne?«

»Mislim, da ga je dovolj. Že lani, predvsem pa letos sem se prijavil na mnoge razpise za drugo delovno mesto tako v železarni kot zunaj, vendar so mi doslej ponudili le delovno mesto obratničarja mehanskih obratov. Na tem delovnem mestu naj bi prejel osebni dohodek administratorke, torej bi zaslužil mnogo manj, kot zaslužim sedaj kot brusilec. Ker potrebujem denar za mlado družino, predvsem pa za šolanje na VEKS, sem raje ostal brusilec. Kot kaže, v ravenski železarni res ne potrebujejo več ekonomskih tehnikov, tudi takih ne, ki se spoznajo na delo v neposredni proizvodnji. Mogoče bom imel več sreče, predvsem pa razumevanja čez štiri leta, če bom postal inženir ekonomije I. stopnje. Ali bom to sploh kdaj postal, pa je veliko vprašanje. Veste, čisto sam sem, saj nimam nobene podpore, pa tudi spodbudnih besed nisem deležen niti v svojem tozdu. Res ne vem, kako bo z mojim nadaljnjim študijem, saj bo samo volja morda premalo, ampak bi potreboval predvsem razumevanje in drugo službo, s pomočjo katere bi dosti lažje 'vozil' na VEKS.«

»Če v železarni niso preveč zainteresirani za vaše izobraževanje ob delu, so pa nedvomno bili veseli vašega uspeha na nedavnem republiškem tekmovanju?«

»Kljub temu, da med delavci orodjarne veljam za bolj tihega in redkobesednega, zaradi tega nimam nič manj tovarišev. To sem spoznal že večkrat, predvsem pa se je pokazalo tudi pri čestitanju za doseženi uspeh na tekmovanju. Sicer pa sem bil povabljen na sindikat, kjer so mi za uspeh čestitali tudi predstavniki poslovodnega odbora, tozda orodjarne, občinskega sindikalnega sveta in tov. Mak, ki mi je v imenu ravenskih železarjev izročil knjigo tovariša Tita.«

Franc Rotar

Granitni »sir« — sledovi naših vrtnalnih kladiv

SLOVO OD PIL

15. julija 1981 so v tozdr rezalno orodje na Prevaljah pripravili krajšo slovesnost v slovo od pil. Tega dne so izdelali in odpremili še zadnje pile.

Iz naših krajev

KS PREVALJE:

BODO ZAMUJENO NADOKNADILI?

Na Prevaljah v Spodnjem kraju so septembra končno pričeli urejati dve ulici. Uredili bodo kanalizacijo in asfaltirali cestišči. Tretjo cesto, zaradi katere je še vedno precej negotovna, pa bodo uredili šele prihodnjo spomlad, ko naj bi stekla gradnja stanovanjske soseske »Polje«. Pri prevaljski krajevni skupnosti so povedali, da naj bi ureditev vseh treh cest veljala okrog 1.200.000 din in da bosta sredstva prispevali KS Prevalje in SKIS Ravne. V Spodnjem kraju bodo še letos tudi uredili cestno razsvetljavo, saj imajo za to že rezerviranih 30.000 din.

Kar prevaljska krajevna skupnost ni uspela postoriti na komunalnem področju spomladi, bo bržkone nadoknadila jeseni. Tako so septembra na Prevaljah zaključili dela pri ureditvi cest v Trgu 64, 65 in 66. Vsa dela so veljala okrog 150.000 din, ki jih je prispevala ravenska komunalna skupnost.

Septembra so predstavniki KS Prevalje imeli razgovor s prebivalci Kota. Dogovorili so se, da bo oktobra stekla rekonstrukcija ceste Brančurnik—Žagarjev mlin. Tudi ta dela bo financirala SKIS Ravne, veljala pa bodo okrog 3 milijone din.

»Sicer pa ta čas na Prevaljah ugotavljamo, da je precej padla volja in zanimanje za delo v raznih delegacijah SIS, komisijah in organih krajevne skupnosti,« je dejal Ivan Vodovnik, predsednik sveta KS Prevalje. Vzrok za takšno stanje je treba predvsem iskati v prehodu oz. razdelitvi del na nove krajevne skupnosti. Ker te še niso organizirane, to precej vpliva na dejavnost sedanjih KS, predvsem pa na uspešno delo pri urejanju kraja in uresničevanje krajevne samouprave, saj marsikateri krajani ne čutijo potrebe po sestajanju. Tudi drugače na Prevaljah ustanavljanje novih KS in KK SZDL ni tako zaživel, kot naj bi. V Dobji vasi so npr. šele konec septembra ustanovili KK SZDL. Sicer pa ugotavljamo, da se krajani v vseh štirih novih krajevnih skupnostih »otepajo« pomembnejših funkcij v organih KS, SIS in raznih komisijah,« je zaključil tov. Vodovnik.

KS LEŠE:

OBNOVA CESTE

Z miniranjem starega Tratnikovega mostu na cesti Prevalje—Leše so 22. septembra končno stekla dela pri rekonstrukciji leške ceste. Delavci HPH podjetja iz Velenja bodo cesto oz. vozišče razširili na 5 metrov, zgradili nov betonski most in podporne zidove. Dela, ki naj bi bila opravljena konec oktobra, bodo veljala okrog 5,5 milijona din; prispevala jih bo ravenska komunalna skupnost. Promet za

osebna vozila so preusmerili na obvoz, ki poteka prek Glavarstva na Kot in po gozdni cesti do kapelice, kjer se ponovno priključi na leško cesto. Promet za tovorna vozila pa so preusmerili prek Mežice (Hermanov križ) do Leš.

Potem ko so Lešani dali nekaj konkretnih pripomb na idejni načrt za novi otroški vrtec, so se 25. septembra predstavniki KS Leše in občinske izobraževalne skupnosti v Marlesu dogovorili za takšen načrt za novi leški vrtec, ki bo najbolj funkcionalen. Tajnik Gregor Burjak je dejal, da si Lešani nadvse prizadevajo, da bi se vrtec vendarle pričel graditi spomladi prihodnjega leta, saj sedaj, ko so dobili zemljišče, ne bi smelo biti nobenih preprek za začetek gradnje.

Drugače pa so na zboru krajanov Lešani evidentirali 71 možnih kandidatov za organe skupščine občine, SIS in KS.

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

MALI VOZAČI

V začetku letošnjega šolskega leta so pri vzgojno-varstvenem zavodu Ravne po soglasju staršev pripravili seznam otrok, ki se bodo vsak dan vozili v Kotlje, kjer bodo v novem otroškem vrtcu obiskovali malo šolo.

»Da bo okrog 10 do 15 otrok obiskovalo malo šolo v Kotljah, ne bo nobena ravenska posebnost, saj se otroci iz Dobje vasi že nekaj let vozijo v vrtec Solzice na Čečovju. Da smo se odločili za vožnjo otrok v Kotlje, nas je prisililo pomanjkanje prostorov na Ravnah. Res pa je, da so v vožnjo otrok privolili tudi starši. S to prakso bomo nadaljevali tako dolgo, dokler ne bo na Javorniku zgrajen nov otroški vrtec,« je razložila Milka Pogacar, direktorica VVZ Ravne.

Že več kot dober mesec pa delavci podjetja za urejanje hudoornikov iz Ljubljane opravljajo dela pri regulaciji Suhe na Ravnah. Do konca oktobra bodo v dolžini 100 metrov zgradili obrežne zidove in mostne opornike. Dela, ki bodo veljala okrog 3.360.000 din, financirata območna skupnost Maribor in SKIS Ravne.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

VAŠKE SKUPNOSTI DOBRO DELAJO

Krajani vseh štirih vaških skupnosti Javorje Ludranski vrh, Koprivna in Podpeca si nadvse prizadevajo, da bi pravočasno izvedli plan KS Črna, predvsem pa, da bi za uresničevanje krajevne samouprave zainteresirali čimveč krajanov. Tako ima precej dela vaška skupnost Podpeca, saj mora še marsikaj postoriti na komunalnem področju. Poleg nekaterih ureditvenih del v naselju in gradnje novega mostu ta čas poteka obnova ceste v naselju v dolžini 700 m.

V vaški skupnosti Koprivna so pred časom s pomočjo temeljne organizacije kmetov Ravne in

Pri Sp. Lečniku na Tolstem vrhu

vojakov pri osnovni šoli uredili in z igrali opremili otroško igrišče.

»Tudi drugače je vaška skupnost Koprivna ena aktivnejših v krajevni skupnosti Črna, saj so Koprivci precej dejavni pri družbeni samozaščiti, pri ustanavljanju kmečkega turizma in na komunalnem področju. Tako so septembra z majhno svečanostjo zaključili dela pri ureditvi nove gozdne ceste od šmelca do Bukovskega sedla. Dela je financirala temeljna organizacija kmetov Ravne, precej pa so prispevali tudi vojaki VP iz Maribora,« je

dejal tajnik KS Črna Stanko Kordež.

Na 3. redni seji vaše skupnosti Ludranski vrh, ki je bila konec septembra, je beseda tekla o realizaciji programa KS Črna, predvsem pa o uspehi elektrifikaciji zadnjih kmetij in o novem programu aktivnosti. Tako bodo Ludrovčani in Bistričani v prihodnjem letu največ pozornosti posvetili ureditvi telefonskih linij na Ludranskem vrhu in Bistri, saj v tem delu KS Črna še nimajo nobenega telefona.

F. Rotar

ZDRAVJE

KAJENJE — MNOGOKRAT VZROK BOLEZNI IN SMRTI

Tobak je bil prenesen v Evropo iz Južne Amerike nekje v 16. stoletju. Imenovali so ga po francoskem ambasadorju, ki je javno trdil, da je zdravilna rastlina.

Tobakovo listje vsebuje mnogo vrsto mešanico različnih kemičnih sestavin, od katerih je najvažnejši alkaloid NIKOTIN. Tobaki dim je heterogena mešanica plinov, nekondenziranih par in tekočih delcev. Pri kajenju pride v usta torej koncentrirani aerosol.

Glavni tok dima je produkt izgoravanja pri temperaturi 884°C, vzporedni tok dima (ob tlenju cigarete) pa nastaja pri izgoravanju 835°C. Pri teh temperaturah potekajo zapletene reakcije, pri katerih se mnoge sestavine tobaka kemično spremenijo.

Suhi delci se destilirajo v obliki katrana, ki precej spominja na premogov katran. Ena cigareta vsebuje 17–40 mg katrana. Od sestavin tobaka zaslužijo posebno pozornost tudi ogljikovodiki, ker mnogi od njih povzročajo raka.

Večina nevarnih snovi ni v tobaknem listju, temveč nastaja šele pri njihovem izgoravanju, nekatere od teh celo pri izgoravanju cigaretne papirja. Posebno važna je ugotovitev, da vzporedni tok dima (dim, ki ga prejme okoličnica kadilca) vsebuje 3-krat več nevarnih substanc kot glavni tok (tisti, ki ga kadilec vdihava).

Od vseh sestavin v tobaknem dimu je najaktivnejši nikotin. Ugotovljeno je, da se njegovo de-

lovanje odraža skoraj na vseh tkivih človekovega organizma. Ze ena pokajena cigareta vnese v telo od 2,5–3,5 mg nikotina. Po udariti pa moramo, da ljudje različno reagirajo na različne količine nikotina.

Nikotin deluje na možgane in živčni sistem bodisi vzbujajoče bodisi pomirjajoče, odvisno od vnese količine, aktivnosti možgan, psihološkega stanja in drugih dejavnikov. Po večjih dozah se lahko pojavi zastoj dihanja (smrt), v milejši obliki pa bruhanje, drhtenje, spremembe v možganih itd.

Na srčno-žilnem sistemu izživa nikotin povišanje krvnega pritiska, pospeševanje srčnega ritma, v posebnih prilikah tudi njegovo upočasnitev, povečanje srčnega delovanja, ki ga spremlja povečana poraba kisika in povečan krvni pretok. Pri osebah s poapnelimi žilami povečanje srčnega pretoka ni možno, zato se zaradi neskladja med potrebo srca po kisiku in srčnim pritokom pojavljajo stiskajoče bolečine v prsih (napadi angine pectoris). Povišanje prostih maščobnih kislin in leppljivost določenih sestavin krvi privede do zamašitve srčnih arterij in do srčnega infarkta s pogostnim smrtnim izidom.

Na prebavila deluje nikotin dražeče. Izziva rano na želodcu in dvanajsterniku. Nikotin pospešuje tudi krčenje črevesja, zato pride včasih do nenadnih drisk.

Zelo močan vpliv ima nikotin na dihalne organe. Prek sprememb na dihalih, ki so tesno povezane s srcem, nastajajo tudi težke spremembe na srcu. Te spremembe pa so drugačne, kot smo jih prej omenili.

Nikotin zmanjšuje premer dihalnih poti, torej vodi do povečanega odpora toku zraka, ki prihaja v pljuča. Posledica je zmanjšana dihalna sposobnost, ki vodi do zmanjšane delovne, tekmovalne in splošne telesne aktivnosti. Pri dolgotrajnem povečanem odporu v dihalnih poteh pride do prekomerne obremenitve srca.

Nikotin zmanjšuje tudi zmogljivost utripalnih celic dihal. Zaradi zmanjšane čistilne sposobnosti se snovi, ki povzročajo raka, dalj časa zadržujejo na sluznici dihal in je zato možnost, da zbole za rakom na dihalih, pri kadilcih mnogo večja kot pri nekadilcih.

Kajenje je v največji meri vzrok za nastanek kroničnega bronhitisa in torej tudi vzrok težkih invalidnosti in povečanja rizika smrti zaradi bronhitisa in enfizema (razširjenja pljuč). Pomen kajenja kot povzročitelja pljučnih obolenj je mnogo večji kot pomen onesnaženega zraka ali poklicne izpostavljenosti onesnaženemu zraku na delovnem mestu.

Nikotin škoduje tudi še **nerojnemu otroku** v materinem telesu in tudi pozneje z dojenjem prehaja od matere k otroku. Opozorimo naj še, da pride pri kadilcih pogosteje do spontanega splava, da je med njimi več sterilnih in da češče rode mrtve otroke.

NIKOTIN je ena najbolj strupenih snovi, kar jih poznamo. V marsičem je podoben cianidom. Smrtna doza za odraslo osebo je približno 60 mg. Torej se v škatli cigaret skriva večkratna smrtna doza. **Kadilci niti ne slutijo, da v žepu nosijo bombo.**

Zakaj tako redko prihaja do akutne zastrupitve, danes ne bi razpravljali. Dejstvo je, da so veliko pogostejše kronične zastrupitve z nikotinom in da se pojavljajo tako pri kadilcih kot pri nekadilcih, ki se dalj časa zadržujejo v zakajenih prostorih.

Ugotovljeno je, da vsaka pokajena cigareta skrajša življenje za 15 minut. Na podlagi tega je preračunano, kolikšen procent ljudi, sedaj starih 35 let, lahko pričakuje smrt pred 65. letom starosti:

- nekadilci 15%
- kadilci od 1 do 14 cigaret dnevno 22%
- kadilci od 15 do 24 cigaret dnevno 25%
- kadilci preko 25 cigaret dnevno 35%

Kajenje je torej ena največjih nevarnosti za življenje, je pa tudi ena tistih, ki se je težko izogniti. Škodljive posledice te najbolj razširjene razvade so dobro znane, vendar ne glede na to kade stari in mladi, zdravi in bolni. Žal je med njimi vse več mladine in žena.

O tem, kako začnemo kaditi, ali nedozorele osebnosti kade več, ali je kajenje navada in kako pride do tega, ali so kadilci narkomani in kako se odvaditi kajenja, bomo spregovorili ob drugi priložnosti.

Dr. Zoran Dinić,
spec. pnevmoftiziológ

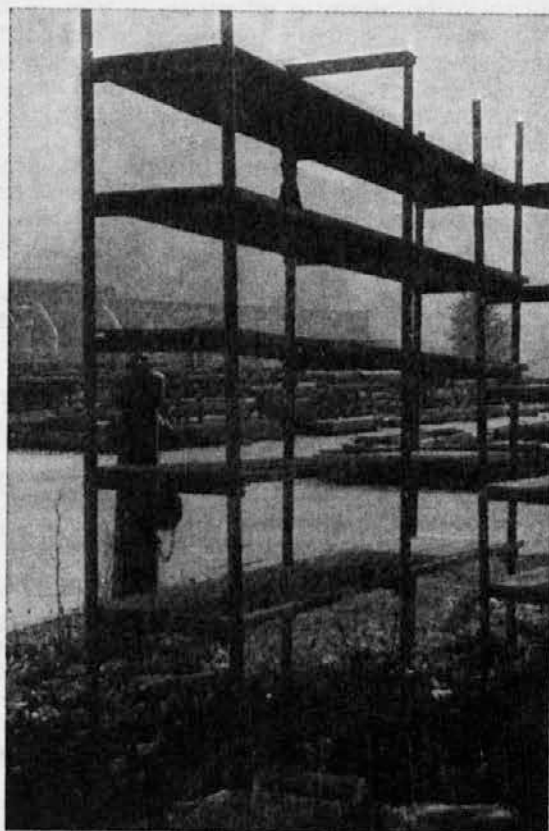
PREHRANA PRI VOŽNJI Z AVTOMOBILOM

Vsak dan smo priče številnim prometnim nesrečam. Ne mine dan, ko ne bi med nami umrl vsaj eden...

Vzrok večini prometnih nesreč je človek, njegova nepozornost,

utrujenost ali upočasnjena reakcija.

Glede na to, da sta človekovo telesno stanje in zbranost odvisna tudi od prehrane, bi morali vozniki bolj paziti, da bi le-ta bila

Regal

pravilna in ob pravem času. Na daljša potovanja bi se morali odpraviti le takrat, ko smo spočiti in umirjeni.

Za pripravo na vožnjo si je potrebno vzeti dovolj časa, kajti ni slabšega kot v zadnjem trenutku na brzino popiti skodelico kave in takoj za tem sesti za volan.

Na daljše potovanje se ne odpravimo niti s praznim, niti s prenatrpanim želodcem. Pred vožnjo se jedo lahko prebavljive jedi, kot so: sir, sadje, zelenjava, nemastno mleko. Mastne, težko prebavljive hrane se izogibamo. Poskrbeti moramo tudi za urejeno prebavo.

Na potovanju je najbolje kositi in večerjati ob običajnem času, kot smo ga vajeni doma. Tudi tu velja pravilo; ne jesti preveč in izogniti se napenjanju hrani!

V času vožnje zapade voznik v obdobje svežine, kateri sledi faza utrujenosti, ki pogostokrat ni takoj opazna. Prav ta faza pa pomeni veliko nevarnost za nesrečo, kajti pozornost je znatno zmanjšana.

Izkušeni vozniki poznajo svoje »mrtve točke« in so jih vajeni hitro obvladati. Zaustavijo avto in se za par minut sprehodijo, da razgibajo noge. Za daljše potovanje se priporoča takšna prekinitve vožnje vsaki dve uri. Pri tem se lahko zaužije tudi nekoliko sadja, keksov, tablico čokolade ali popije nekoliko mleka, ki utrujenost še posebno dobro »zavira«. Nikoli pa se med vožnjo ne sme piti alkohola!

Nekateri vozniki kljub lakoti vozijo dalje. Tudi to ni dobro! Lačen človek namreč postane utrujen in nervozen. Zmanjša se količina sladkorja v krvi, zmanjša se tudi hitrost reakcije. Prav to pa je lahko usodno za voznika in sopotnike.

Torej, za varnejšo pot na naših »natrpanih« cestah, upoštevajmo med drugimi pravili tudi pravilo zdrave prehrane, to pot pravilo prehrane voznika.

Referat za zdr. vzgojo

KULTURA

SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SLOVENSKE ŽELEZARN

Štórski železarji so 19. septembra gostili pihalne orkestre Slovenskih železarn na njihovem vsakoletnem, letos že 8. srečanju. Poleg domačinov so nastopili še pihalni orkestri jeseniških in ravenskih železarjev ter Verige iz Lesc.

Gostitelji so pripravili izredno topel in pristrčen sprejem vsem nastopajočim in gostom. Sledila je povorka po celjskih ulicah, nato pa koncertni nastop orkestrov v Štorah.

Štorjani so se predstavili s skladbama Bojana Adamiča »TRA-TA-TA, ZDAJ IGRA NAŠA MUZIKA« in Gvida Učakarja »KONJUH PLANINOM«. Jeseničani so zaigrali koračnico Vinka Slivnika »HEROJEM TAREM« in »PET MINUT S COLLOM PORTERJEM«.

Posebno presenečenje pa so vsem nastopajočim pripravili godbeniki našega orkestra. S skladbo »HAPPY SOUND SELECTION« so potrdili visoko glasbeno kvaliteto in tako znova dokazali, da sodijo v slovenski in jugoslovanski glasbeni vrh.

Zadnji se je predstavil pihalni orkester Veriga z Lesc s koračnico in venčkom narodnih BELLA ITALIA.

Navzoče je pozdravil predsednik koordinacijskega odbora ZSS SOZD Slovenske železarne Franc Košak. V svojem govoru je med drugim poudaril tudi vlogo in pomen naših pihalnih orkestrov. Kar pomeni za železarje proizvodnja plemenitih jekel, pomenijo v glasbeni kulturi naše godbe.

Enotna je odločitev, da se po težkem delu v železarnah izmenjajo tudi izkušnje na kulturnem in športnem področju.

Takšna srečanja niso tekmovalna, ampak prijateljska.

Koncertu je sledilo tovariško srečanje. Preden pa so se godbeniki razšli, so si še zaklicali:

»Na svidenje prihodnje leto na Jesenicah!«

S. Jaš

SPOMINSKA RAZSTAVA DEL FRANJA GOLOBA

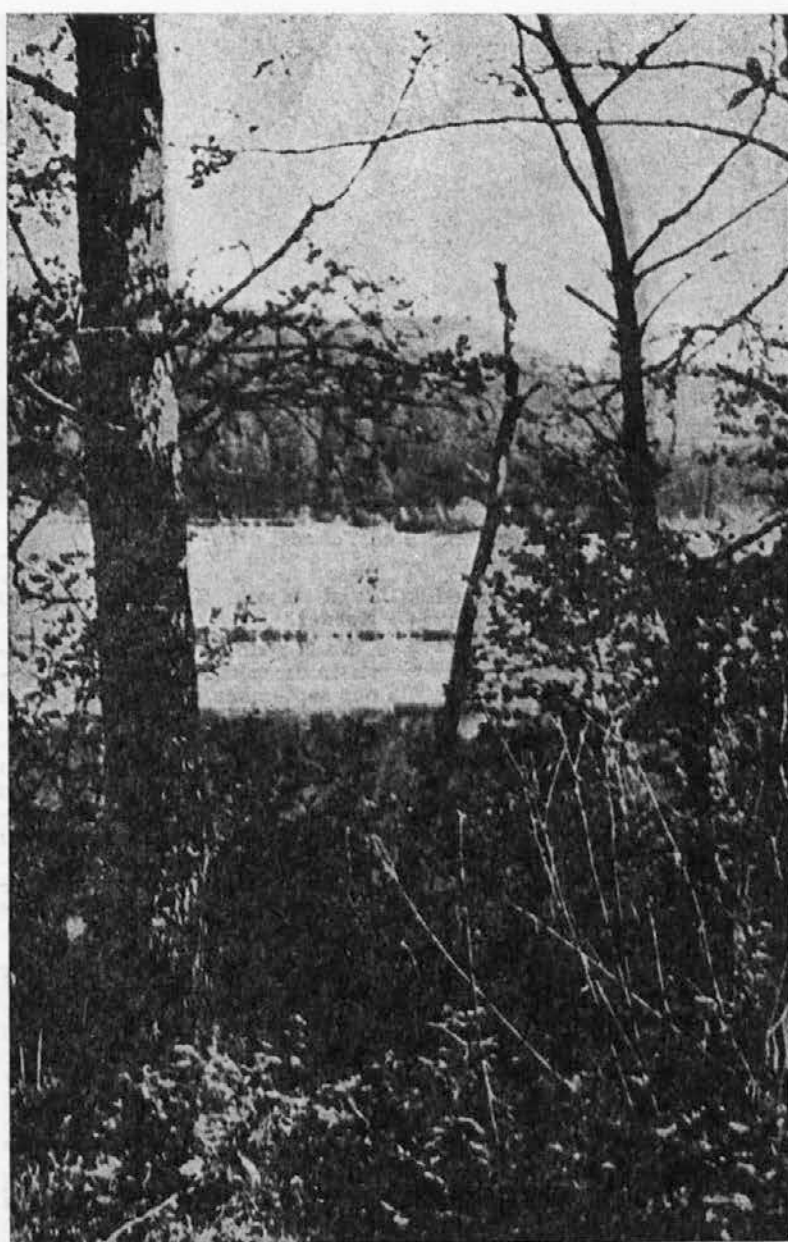
V ravenskem Likovnem salonu je bila od 25. 8. do 5. 9. 1981 spominska razstava del Franja Goloba. Franjo Golob se je rodil 1. 1913 na Prevaljah, diplomiral je na zagrebški likovni akademiji 1. 1937, 3. 9. 1941 pa je bil kot dejaven član OF ustreljen v Domžalah.

L. 1938 je izdal zbirko lesorezov »Njav čriez izaro«; podobe, polne simbolike in čustvenih razpoloženj. Poleg teh drobnih umetnin je slikar zapustil le nekaj več kot deset platen in akvarelov. — Ni mu bilo dano dozoreti.

Razstavo je pripravil Likovni salon Ravne v sodelovanju z Umetnostno galerijo Maribor in je bila deležna primerne obiska.

RAZSTAVA ROČNIH DEL

Konec septembra so sodelavci iz TOZD komerciala pripravili razstavo ročnih del. Postavili so jo v avli upravne zgradbe. Prikazali so nam pletenine, vezene, tapiserije, vzorčanje in še druge izdelke. Vsi razstavljeni predmeti so bili skrbno izdelani. Vanje je bilo vložena veliko truda in

Log

spretnosti. Gotovo je ta primer vzpodbuda, da bi podobne razstave pripravili tudi v drugih TOZD in se predstavili še po tej plati.

KULTURNE PRIREDITVE V SEPTEMBRU

V septembru je kulturna skupnost Ravne organizirala več prireditev:

13. 9. je bilo odkritje spominskega obeljšja prvi koroški četi v Topli

25. 9. je nastopil na Ravnah baletni folklorni ansambel iz Mehike

26. 9. j bil koncert komornega orkestra Marburg na Lahni v Črni.

V. R.

LISTAMO PO KNJIGAH IN ČASNIKIH:

99 VARIACIJ

Miroslav Krleža, 99 variacij, lexicographica, eseji in zapisi, BIGZ, 1972, 276 strani na žepnem formatu, stane 35 din.

Knjiga, ki jo imam pred seboj, je broširana, vezava pa taka, da človeka lahko samo jez, čeprav je res zelo poceni. Pojdimo raje k bogatejšemu delu, vsebini.

Naslovi poglavij so:

Prolegomena za enciklopedijo Jugoslavije

Portreti (avtor govori o Augustinčiču, Gjalskem, Meštroviču)

Variacije na temo o umetniškem ustvarjanju

Likovna paleta

Ekspresionizem

Variacije na muzikalne teme

Krivulje angažmaja

Iz hrvaške kulturne zgodovine.

Prevedli smo nekaj krajših Krleževih zapisov iz te knjige; pač za pokušino.

Lepote se spreminjajo v politiki

Nešteto popolnih poetičnih lepot se je spremenilo v politiko, v negacijo prav tiste poezije, ki jih je rodila. To nas uči zgodovina številnih religij, še zlasti zgodovina evangelijske ljubezni, ki je postala velika evropska politika. Od neohelenističnega stila do romantične freske, od renesančnega slikarstva do Berninija, od Piera della Francesca do mavčnih

kipov Device Lurdske in beuronske šole — vse je šlo v nevrnitev okusu.

Skalp

Z umetnostjo je kot z vsem živim: »Vse je jasno in enostavno, mnogo enostavnejše, kot lahko izrazimo v besedah,« a skrivnostnejše, kot je tedaj pogosto le nekaj trenutkov svojih najvišjih vzponov, ki ostanejo kot najvažnejši datumi v življenju umetnika. Ne trajajo navdih kot navite ure, ki zmeraj enako tiktakajo. Ko govorimo o profilu umetnika, ne pozabimo na njegovem ustvarjalnem koledarju njegovih najvišjih vzponov.

Najvišji vzponi

Noben umetnik ne ustvarja z isto močjo in z istim zanosom enakomerno in vztrajno. Vsak ustvarjalec ima svoje srečne dni, a še tedaj pogosto le nekaj trenutkov svojih najvišjih vzponov, ki ostanejo kot najvažnejši datumi v življenju umetnika. Ne trajajo navdih kot navite ure, ki zmeraj enako tiktakajo. Ko govorimo o profilu umetnika, ne pozabimo na njegovem ustvarjalnem koledarju njegovih najvišjih vzponov.

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Klinček lesnikov, zbirka slovenskih ljudskih kvantarskih pesmi, CZ, 212 str., 110 din.

Klinček lesnikov je prva tiskana zbirka okroglih erotičnih pesmi pri Slovencih. Pesmi so izpovedno domiselne, neposredne, zdaj trdo kvantarske, zdaj tenko spredene v podobe, vse pa govore o erotiki in spolnosti. Izbor ne posega v današnji čas, pač pa so to le besedila starih ljudskih pesmi.

Ifigenija Zagoričnik, Krogi in vprašanja, pesniška zbirka, CZ, Lj., 66 str., 245 din.

Krogi in vprašanja so knjiga samosvoje ženske lirike, neposredne, pristne, brez vsakršnih usedlin sentimentalnega čustvovanja. Eros je izpovedna prvina pesnice, ki ji ostaja zvesta skozi vso zbirko, vendar pa jo zaključuje s spoznavno in miselno bolj izostrenimi verzji.

Ivan Skušek, Izgoreli dan, pesniška zbirka, CZ, LJ., 98 str., 220 din.

Skušek je pripadal prvemu povojnemu mlademu rodu slovenskih lirikov. Poleg uredniškega dela je ves čas veliko prevajal, pesmi je objavljaval v revijah; prva in edina zbirka je izšla po njegovi smrti. Njegova lirika pa je zelo neposredno in iskreno pričevanje o nekem času in o človeku, ki je ta čas živel in ga skušal izpovedati.

Martjan Rožanc, Metulj, pripoved, CZ, LJ., 194 str., 290 din.

Rožancova pripoved je napisana na kleno, sugestivno, z notranjim zanosom in s formalno obvladljivostjo, z vsemi življenjskimi razsežnostmi in z istenjem najraz-

ličnejših usod nekakšno večpomensko središče, podrejeno eni sami volji: zadržani, kritični in nedvoumni izpovedi. Delo obravnava čas ob koncu petdesetih in začetku šestdesetih let v tako imenovanem umetniškem svetu Ljubljane.

PREVODI

John Lee, Deveti mož, roman, ZO, MB., 384 str., 450 din.

John Lee je eden najbolj priljubljenih ameriških pisateljev in njegovi romani so po pravilu uspešnice. Nacisti, agenti, Bela hiša, obveščevalne službe, morilci in umorjeni — iz vsega tega napeta zgodba, ki pa bi lahko bila

resnična. Torej prijetno branje napol vojnega romana napol kriminalke.

Andrew Sinclair, Jack, življenjski opis Jacka Londona, PZ, MS, 347 str., 300 din.

O Jacku Londonu obstajajo najrazličnejša mnenja, ki si silovito nasprotujejo. Opisovanje njegovega življenja je doseglo vrhunec pri Stonu, Sinclair pa nam je dal podobo, ki skuša biti čimbolj pravična.

Apulej, Metamorfoze ali zlati osel, roman, CZ, LJ., 388 str., 380 din.

Metamorfoze ali Zlati osel je z bujno domišljijo napisana zgod-

ba, ki nas popelje v slikovito poznoantično Grčijo, kjer nastopajo rokomavhi, srhljive zastrupljavalke, zveste in nezveste žene, strahovi in prikazni, asketi in užitarji.

Mildred D. Taylor, Silni grom, čuj moj krik, mladinski roman, MK, LJ., 260 str., 330 din.

V pričujoči knjigi pisateljica obravnava doživljanje svojega otroštva, in sicer čas, ko se otrok začne spoprijemati z resnim življenjem, s krutim svetom odraslih in si nabirati prve življenjske izkušnje. Skozi otrokova spoznanja avtorica kaže težke življenjske razmere zatiranega črnega človeka. (Po Knjigi 81)

REKREACIJA IN ŠPORT

DELOVNA AKCIJA S PIKNIKOM

V TOZD energija smo se odločili, da bomo delovno akcijo in piknik organizirali v istem dnevu. Tako smo tudi storili 12. septembra 1981. Prijavilo se je 75 članov TOZD s svojci, udeležilo pa se ga je le 65 ljudi.

V programu smo imeli najprej delovno akcijo, in to od 9. do 11. ure. Potem naj bi bil pripravljen prvi obrok hrane.

Na delovni akciji je sodelovalo 35 ljudi, tako da je bilo delo, predvideno za našo TOZD, opravljeno že pred 11. uro. Pol ure kasneje smo postregli s prvimi čevapčiči. Po jedi in seveda tudi pijači so šli nekateri igrati nogomet. Igrali so proti TOZD orodjarna, ki je prav tako imela delovno akcijo s piknikom.

Okoli 16. ure smo dobili drugi obrok hrane. Po malici smo pripravili družabne igre. Tisti, ki se niso mogli udeležiti tekmovanja, so veselo navijali. Ker so bile igre humoristične, je bilo tudi smeha v izobilju. Po igrah pa smo skupaj zapeli. Tudi razpravljali smo, kaj vse bi še bilo treba urediti na Ivarčkem jezeru. Vsi smo bili mnenja, da bi morali najprej urediti vodovod, pri vsaki hišici vsaj po eno pipo, najbolj potrebne pa so gotovo sanitarije.

Piknik je trajal vse do 19. ure. Zaključili smo ga s pesmijo. Potem smo pospravili in počistili okolico za seboj in jo zapustili takšno, kot je bila.

V naši osnovni organizaciji sindikata smo veseli, da smo zopet uspešno izvedli akcijo, seveda s pomočjo vseh udeležencev.

Oto Kričej

14. KOVAŠKE IGRE NA MUTI

Tudi letos smo delavci iz TOZD kovačnica sodelovali na že tradicionalnih kovaških igrah. Prireditelj tekmovanja je tokrat bila tovarna Gorenje Muta, ki za organizacijo in izvedbo iger zasluži visoko oceno. Sodelovali so: Unior Zreče, Gorenje Fecro Slovenj Gradec, TPO Batuje, Tovarna kos Lovrenc na Pohorju.

Ravenski kovači smo sodelovali v naslednjih disciplinah: prostoročno kovanje, mali nogomet, šah, kegljanje, streljanje in namizni tenis.

Rezultati naših — dosežena mesta

- prostoročno kovanje 9.
- mali nogomet 3.
- šah 6.
- kegljanje 3.
- streljanje 6.
- namizni tenis 2.

V skupni uvrstitvi smo zasedli 5. mesto.

Najrazburiljivejša disciplina je bil mali nogomet, saj smo si šele po streljanju enajstmetrovk zagotovili 3. mesto.

Prihodnje leto bodo 15. kovaške igre na Ravnah, organizatorja pa bosta TOZD kovačnica in TOZD družbeni standard.

Zdravko Mlakar

DAN PLANINCEV

Vsako leto drugo nedeljo v septembru praznujejo slovenski planinci svoj dan. Letos je bil dan planincev v nedeljo, 13. septembra 1981. Več tisoč hribovcev se je zbralo na Krvavcu, kjer je bila pri planinskem domu PD

Kranj na Gospinci osrednja proslava. Mnogi ljubitelji planin se je pridružila tudi skupina koroških planincev. Z avtobusom so se pripeljali do spodnje postaje žičnice. Ker jih je že priganjal čas, in ker so se bali, da bodo zamudili pričetek slovesnosti, so se do planinske kočice na Gospinci (1480 m) popeljali z gondolo. Popoldne so se nekateri udeleženci sprehodili do doma na Krvavcu (1700 m) ali pa so se povzpeli na vrh (1853 m). Vreme je bilo sončno, zato so lahko uživali v razgledu. Čas je vse prehitro minoval, saj so se bili kranjski organizatorji potrudili in vzorno poskrbeli za čim boljše počutje udeležencev srečanja. Naši planinci so se pozno popoldne poslovili od tega zimsko-športnega središča in krenili proti domu. Usta-

VI. SPORTNE IGRE UPKOJENCEV SLOVENIJE

Komisija za šport in rekreacijo pri Zvezi DU Slovenije je 12. septembra 1981 izvedla v Laškem republiško tekmovanje v streljanju. Tega tekmovanja se je udeležilo 11 ekip iz vse Slovenije, ki so pred tem zmagale na področnih tekmovanjih.

Tudi naše društvo upokojencev se je kot zmagovalec na izbirnem tekmovanju udeležilo republiškega tekmovanja v naslednjem sestavu: Miha Jurak, Peter Mihelač, Leopold Močnik, Kristjan Verdnik in Jože Peruš, vodja Ervin Wlodyga.

Zmagala je ekipa DU Nova Gorica pred Rušami in Mursko Soboto. Naša ekipa pa je zasedla 11. mesto.

Nogometna reprezentanca kovačnice. Stojijo od leve proti desni: Drago Pipan, Janez Knapp, Milan Fajmut, Marjan Pungartnik. Čepijo od leve proti desni: Rudolf Jelen, Branko Melanšek, Janez Stočko, Zvonko Franc, Herman Pušnik

vili so se le v Volčjem potoku, kjer so v alborotum občudovali jesenske barve.

Z izletom na Krvavec je PD Prevalje zaključilo prirejanje izletov v tem letu. Na svidenje zopet na izletih v letu 1982!

Andreja Cibron

SE EN IZLET MO DO PREVALJE

Tudi MO PD Prevalje počasi zaključuje izlete v tem letu. 26. in 27. septembra 1981 so mladi planinci odšli na enega zadnjih izletov. 9 otrok in 4 mladinci — vodniki so se povzpeli na Raduho. Prvotni načrt izleta je sicer predvideval še pohod z Loke na Smrekovec, a so se mu udeleženci morali odreči in se zadovoljili le z vzponom na vrh Raduho, ker jim je grozilo slabo vreme. Smrekovec pa bo na mlade planince počakal do naslednjega leta.

Andreja Cibron

KEGLJANJE

Zmagovalci s področnega tekmovanja v kegljanju so se 19. septembra 1981 zbrali na zaključnem, to je 6. republiškem tekmovanju v kegljanju. Vsako ekipo je sestavljalo 6 tekmovalcev ter ena rezerva. Nastopilo je 11 ekip iz vse Slovenije. V naši ekipi DU Ravne so tekmovali: Ludvik Ferjančič, Zdravko Mežnar, Jože Grabner, Bogomir Vastl, Peter Igerc, Jože Samec in Jože Skof. Zasedli so pred Mursko Soboto, Mariborom, Postojno in Celjem sedmo mesto s 440 podrtimi kegli. Zmagala je Cerknica pred Jesenicami in Novim mestom.

Po končanem ekipnem tekmovanju sta nastopila še po dva najboljša posameznika iz vsake ekipe. Vsak tekmovalac je metal 50 lučajev (25 v polno in 25 lučajev na čiščenje). Zmagala v tej konkurenci je pripadla Svelcu iz Cerknice z 218 podrtimi kegli. Za

Ravne je bil Sames s 194 na devetem, Grabner s 183 podrtimi keglji pa na 17. mestu.

RAVENSKI UPOKOJENCI V LOGARSKI DOLINI

Društvo upokojencev Ravne je 11. septembra 1981 za 50 svojih članov priredilo enodnevni izlet (zadnji v letošnjem letu) v Logarsko dolino. Ob odhodu z Raven vremen sicer ni bilo najboljše, vendar pa se je pozneje popravilo, tako da so imeli zelo lep dan, saj je sonce čudovito obsijalo Logarsko dolino in njene gore.

Najprej so se upokojenci za nekaj časa ustavili v Smartnem ob Paki, kjer so si v podjetju Vino Smartno ogledali skladišče vin in polnilnico.

Od tu so krenili v Logarsko dolino. Nekateri najbolj navdušeni in najbolj krepki so se podali na Okrešelj, drugi zopet do slapa Rinka oziroma so si ogledali okolico.

Na povratku so se ustavili v zelo lepi novi planinski postojanki, pozno popoldne pa v gostišču pri »Rogovilu« in nato v gostišču doma upokojencev v Velenju.

Veselo razpoloženi so se v večernih urah vrnili domov.

E. Wlodyga

ALPINISTIČNE NOVICE

V soboto, 12. septembra 1981, sta navezi Igor Ježovnik in Tone Maklin ter Irena Kompelj in Stanko Mihev vstopili v Aschenbrennerjevo smer v Travniku. Prva dva sta zaradi kratkih dnevnov morala bivakirati v steni na

težavnem mestu, slednja dva pa sva izstopila ter prespala na vrhu stene. V soboto, 26. septembra 1981, sta Irena Kompelj in Stanko Mihev preplezala novo smer v južni steni Pece. Smer je speljana desno od Spominske in levo od smeri, kjer sta poizkušala Milan Kolar in Andrej Spiler. Smer je večinoma plezljiva s kovinskimi zatiči. Spodnji del smeri odlikuje navpičnost, ki vzbuja posebne občutke. Smer je ocenjena A1 V+, višina pa 350 m. Ime Viktorija je dobila po krakih, ki se začnejo skupaj in se po enem raztežaju razdelita v dva kraka. Midva sva preplezala levi krak.

S. M.

ODBOJKARSKI TURNIR »FRANJA MALGAJA«

Pod pokroviteljstvom vaše skupnosti Franjo Malgaj je bil letos organiziran že četrti spominski odbojkarški turnir, na katerem obudimo spomine na čase pred 60 leti, ko se je v našem kraju boril za severno mejo in zanjo žrtvoval svoje življenje Franjo Malgaj. Njemu v spomin je bil izveden najprej kratek kulturni program, nakar so se nastopajoče ekipe Reke, Vuzenice, Mislinje in Dobriji pomerile med seboj za prehodni pokal Franja Malgaja. Turnir je bil izveden na prostem, zato je bilo v ospredju bolj vzdušje in okolje kakor kvaliteta. Prvo mesto in s tem prehodni pokal je brez izgubljenih tekme osvojila ekipa Mislinja, drugo mesto je pripadlo domačinom, tretja je bila ekipa Vuzenice, zadnja pa Reka.

Srečko Nabernik, TOZD RPT

1 uro, enkrat neopravičeno izostal z dela, JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 687,00 din, sodna izterjava.

TOZD SGV

1. FRANC Danilo — orodni kovač — neopravičeno izostal z dela 2 dni — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 852,30 din, sodna izterjava.

Disciplinska komisija je v avgustu izrekla tudi 12 opominov, 2 postopka ustavila, 4 delavce pa je oprostila.

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

ZAŠTRUPITEV

Od 30. 8. do 2. 9. 1981 je zaradi težjih prebavnih motenj iskalo zdravniško pomoč 60 naših delavcev. Higienško epidemiološka služba Koroškega zdravstvenega doma je takoj ukrenila vse, kar je v takšnih primerih potrebno. Posledice tudi niso bile hude.

Ker so take raziskave dolgotrajne, nam vzroki teh obolenj konec septembra še niso bili znani. Takoj ko bodo, jih bomo objavili v Fužinarju ali Novicah.

V. R.

srcu žene in otrok, ki se bodo svojega atija radi spominjali. Draga žalujoča žena in otroci, brat in sestre, tolaži nas misel, da smo le popotniki, da se nam v tem atomskem veku tako mudi domov.

Ko sem se pred leti tukaj poslavljaj od dragega človeka, je bil njegov grob trepi po številu. Ko pa se zdaj ozrem v ta vrt miru, kjer preneha šum človeškega življenja, si rečem, niso naši domovi, ki si jih zgradimo, ne znamo si odgovoriti, zakaj tako hitimo v mir grobov. Koliko je že tu gomil, koliko stritih src!

Tudi za nas pogrebce velja izrek: odprta noč in dan so groba vrata, ne vemo pa, kdaj bo tudi naš korak usmerjen skozi nj.

Dragi Feliks, hvala ti za vse, kar si nam dal, hvala za tovariško, toplo besedo, hvala za tvoj spomin, srečno!

V imenu skupnih služb kakovostnih zadev, v imenu varnostne službe in gasilcev izrekam svojcem naše iskreno sožalje.

Viktor Levovnik

MILAN MAKLIN

Dragi Milan!

V četrtek, 17. septembra zjutraj, nas je vse sodelavce presenetila vest o tvoji smrti. V lepem jutru v našo zavest ni in ni mogla prodreti resnica, da si tako zgodaj končal svojo življenjsko pot.

Med nami si bil komaj tri leta, vendar smo že po nekaj dneh postali prijatelji in zdelo se nam je, da smo sodelavci že dolgo dolgo... Tvoj prihod je bil tako tih in nevsiljiv, da smo se morali šele navaditi, da si naš novi. Danes pa, ko vemo, da te ne bo več med nas, se šele sprašujemo, kdo in kaj si v resnici bil?

Za nas si bil tih in vesten delovni tovariš, navdušen športnik, predvsem pa dober oče svojim trem sinovom.

Življenje je čudno, trdo in nerazumljivo. Komaj si si prijetno uredil dom, da bi v njem skupaj z družino še lepše zaživel, se je tvoj korak ustavil na pol poti.

Tvoj lik nam bo ostal v spominu takšen, kakršnega smo te poznali, tvoji otroci in žena pa bodo lahko vedno za dobrega, marljivega in plemenitega človeka dejali: Takšen je, kot je bil naš ati.

V imenu sodelavcev delovne skupnosti za gospodarjenje izrekam ženi, otrokom in drugim sorodnikom iskreno sožalje.

Slava tvojemu spominu!

FELIKS KUZMA

Ko si dne 11. 9. odhajal na nočno izmeno, nisi slutil, da je tvoj odhod hkrati slovo od tvojih dragih. Na prehodu za pešce pri železnarni se je odigrala tragedija. Zakaj si bil ravno ti izbran? Odgovora si ne znamo dati, obstanemo nemi.

Zibelka ti je tekla v Krajni, v sončnem kraju Murske Sobotice. Tam si odrasčal, doživljal mladost, dokler te pot ni privedla na Ravne med fužinarje. 30. 12. 1955 si se zaposlil v železnarni v valjarni kot žerjavovodja. Priden in vesten si bil. Žal si zbolel in bil invalidsko premeščen k varnostni službi 1. 12. 1973.

Tudi tu si svoje delo vestno izpolnjeval. Zavedal si se, da moraš varovati družbeno lastnino. Feliks, nisi bil črnogled, čeravno si večkrat tožil nad bolečinami, a znal si s svojo vedrino razveseliti srce.

Ko se je usoda tako kruto igrala s tvojim življenjem, smo rekli: naš Feliks bo premagal tudi to. Tokrat pa je bila smrt močnejša.

Ko bodo na tvojemu grobu cvele rože spominov, boš ostajal med nami svojimi dragimi v

OBVESTILO

DTV Partizan Ravne je pričel z redno vadbo. Obveščamo in vabimo vas, da se vadbe otroci in odrasli udeležite v čim večjem številu.

Razpored vadbenih ur

1. Telovadnica v DTK

- ob ponedeljkih:
predšolski otroci od 16.—17.
pionirke od 17.—18.30
starejše pionirke in mladinke od 18.30—20.
ženska rekreacija od 20.—21.30
- ob četrtek:
starejše pionirke in mladinke od 18.30—20.
- ob petkih:
pionirji od 18.30—20.

2. Telovadnica na Javorniku

- ob sredah:
predšolski otroci od 16.30—18.
ženska rekreacija od 19.—20.30
- ob petkih:
moška rekreacija od 17.30—19.

Odbor DTV Partizan
Ravne na Koroškem

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI V AVGUSTU 1981

TOZD JEKLARNA

1. CAPULOVIC Radivoj — II. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 2 dni — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 1.185,10 din, plačal.

2. PRAPER Ferdo — I. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 3 dni — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 1.364,80 din, sodna izterjava.

3. SEGOVEC Janko — I. pomočnik topilca — neopravičeno izostal z dela 4 dni — prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 2.086,00 din, sodna izterjava.

4. PALKO Andrej — ponovčar — neopravičeno izostal z dela 1 dan, zamudil na delo enkrat — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 503,10 din, plačal.

5. NAROLOCNIK Branko — I. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 426,20 din, plačal.

6. KOLAR Srečko — I. jamski delavec — predčasno zapustil delo 2 uri,

pavšalna odškodnina 170,80 din, sodna izterjava.

7. SROT Ivan — I. pomočnik topilca — neopravičeno izostal z dela 2 dni, pavšalna odškodnina 1.043,00 din, sodna izterjava.

8. ROGINA Bogomir — livni žerjavovodja — odklonil delo in odšel domov — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 688,00 din, sodna izterjava.

9. ERJAVEC Anton — I. jamski delavec — neopravičeno odklonil delo — JAVNI OPOMIN. Pavšalna odškodnina 683,50 din, sodna izterjava.

10. TODOROVIC Milan — II. jamski delavec — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 395,00 din, sodna izterjava.

TOZD ORODJARNA

1. ZBICAJNIK Maks — neopravičeno izostal z dela 1 dan, pavšalna odškodnina 457,30 din, plačal.

TOZD VZMETARNA

1. REDNJAK Rajko — ključavničar — predčasno dvakrat zapustil delo za

KADROVSKKE VESTI

PLAN KADROV

V končni fazi izdelave je plan kadrov za srednjeročno obdobje 1981-85. Detajlni analizi stanja po vseh pomembnih kazalcih, ki smo jo izdelali za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti, sledi še dokončna izdelava plana kadrov, ki je sicer številčno že opredeljen v gospodarskem planu. Kljub temu, da v vseh sredinah razgovorov še nismo opravili, pa pred izdelavo skupne bilance že lahko napravimo nekaj zaključkov:

— v nekaterih temeljnih organizacijah želijo večje število zaposlenih, kot jim gospodarski plan dovoljuje,

— zaradi pomanjkanja kadrov na širšem koroškem območju vseh potreb za razširjeno reprodukcijo ponekod ne bo mogoče v celoti pokriti,

— v večini temeljnih organizacij s prihodi iz šol ne bo mogoče pokriti vseh potreb po razširjeni reprodukciji, temveč le nadomestiti del fluktuacije (predvsem neizbežno),

— za delavce z zmanjšano delovno zmoglostjo in ženske v metalurških temeljnih organizacijah v planskem obdobju ne bo večjih možnosti za zaposlovanje.

Zaradi teh in drugih tukaj navedenih razlogov bo potrebno, če bomo želeli pomanjkanje kadrov čim bolj omiliti, več narediti za zmanjšanje fluktuacije in vseh vrst odsotnosti, saj že sedaj ponekod ugotavljamo, da problem ni v premajhnem številu delavcev, temveč v tem, da delavcev ni na delu. Podatek, da smo zaradi odsotnosti izgubili v preteklem planskem obdobju

poprečno 17 % planiranega delovnega časa, na nekaterih skupinskih delih v metalurških temeljnih organizacijah pa tudi krepko prek 20 %, vsekakor potrjuje to spoznanje. Pa tudi izkušnje drugih kažejo, da samo intenzivno zaposlovanje ima za posledico večjo fluktuacijo, odsotnosti in druge probleme. Večji poudarek kot doslej bo treba dati tudi izboljšanju izobrazbene strukture zaposlenih, saj ima načrtno pridobivanje novih znanj, funkcionalne usposobitve za delo tudi pomembno motivacijsko funkcijo, ki se kaže tudi v manjši fluktuaciji delavcev.

POVEČANE ŠTIPENDIJE

Skupščina delegatov udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju v SR Sloveniji je 16. septembra 1981 sprejela sklep, da se s 1. 9. 1981 kadrovske štipendije povečajo za 20 %, kar pomeni, da se je vrednost točke zvišala s sedanjih 3,86 din na 4,63 din.

Kot smo lahko prebrali v dnevnem časopisu, še povišanje kadrovskih štipendij za 20 % ujema z nekim porastom popr. OD v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Čeprav je bil sprejet sklep, da se naj poračun štipendij opravi najpozneje do konca oktobra, bodo naši štipendisti dobili izplačane štipendije po novi vrednosti točke in poračun od 1. septembra v novembrski štipendiji v začetku novembra. Vzrok zato je v tem, da do dne, ko moramo

oddati oktobrske štipendije za računalniško obdelavo, še ni bilo uradnega obvestila o povišanju vrednosti točke oz. sklep še ni bil objavljen v Uradnem listu SRS.

ZAPOSLOVANJE ŽENSK V NEPOSREDNI PROIZVODNJI

Zadnje čase se že skoraj dnevno srečujemo s pomanjkanjem delavcev. Iz dneva v dan širimo in načrtujemo novo proizvodnjo, ki zahteva nove in nove delavce, teh pa, pravimo, da ni. Ali je to res?

Proizvodnja, ki se je v železarni Ravne razvijala v preteklem in polpreteklem obdobju, je zahtevala močne ljudi, ki so bili kos težkim telesnim naporom v jeklarni, jeklolivarni, kovačnici in valjarni. Prav tako je bilo v predelovalnih obratih. Delo so opravljali ročno in ni bilo strojev in naprav, ki bi razbremenili delavce. Glede na to so bili moški tisti, ki so to edini zmogli. Ženske, ki že zaradi svoje telesne zgradbe ne zmorejo večjih telesnih obremenitev, v neposredni proizvodnji niso delale ali pa le na raznih pomožnih delih.

Vendar pa se je danes v načinu proizvodnje marsikaj spremenilo. Razvoj tehnike in tehnologije je razbremenil delavca telesnih naporov. Obratno pa zahteva od njega več specifičnega znanja in spretnosti. To velja pri nas za večino del v tozidih mehanike obdelave kot za mnoga dela v tozidih meta-

lurške proizvodnje. Tako ovir, da teh del ne bi mogle opravljati tudi ženske, praktično ni več. Močna ovira so še stališča oz. predsodki, ki jih ima družba do tega problema. Sedaj ni več problem fizični napor (primarni vzrok), temveč prepričanje, da ženske niso sposobne opravljati del za stroji, da nimajo takšne prostorske predstaviteljske sposobnosti za reševanje tehničnih problemov kot moški. Čeprav znanost dokazuje, da so sposobnosti med ljudmi enakomerno porazdeljene, da ni razlik med moškimi in ženskami, so korenine predsodkov globoke in njihove posledice očitne. Predsodki vplivajo na to, da deklice že od rojstva vzgajamo v »deklice«, ločimo igre in delo za dekleta in fante in pozneje poklice, primerne za moške, in druge, primerne za ženske. S tem ženskam ne damo možnosti, da bi razvile vse sposobnosti, ki jih imajo.

Posebej boleče pa prihajajo ti predsodki do izraza tam, kjer so se ženske že odločile za enega od »moških« poklicev, zaključile izobraževanje in s tem dokazale, da so razvile ustrezne sposobnosti in pridobile znanje, a jih delovna sredina še naprej odklanja. (To se je pred kratkim dogajalo v Armaturni na Muti).

Če bomo hoteli uresničiti načrte, ki smo si jih zadali v tem srednjeročnem obdobju, če bomo hoteli povečati število zaposlenih za 908 delavcev, bomo morali premagati te predsodke in resno razmisliti o tem, kje lahko zaposlimo tudi ženske.

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA		3	2	5	2	1			3	357	347	12,10	11
JEKLOLIVARNA	2	7	2	11		3		2	5	509	524	11,75	20
VALJARNA	1	3	3	7	1			1	2	434	442	11,81	13
KOVAČNICA	1	1	3	5	1	1			2	278	276	10,0	6
JEKLOVLEK			2	2						104	102	16,0	2
KALILNICA								1	1	53	50	14,30	1
ORODJARNA	4	1		5				1	1	66	70	1,53	-
STROJI IN DELI	3	14	3	20						480	501	8,78	4
INDUSTRIJ. NOŽI		2	2	4						205	210	10,0	3
PNEVMAT. STROJ	1	4		5				1	1	202	204	12,50	5
VZMETARNA	1		1	2		1		1	2	142	129	10,50	5
REZALNO ORODJE		1		1	1			2	3	295	286	7,79	5
KOVINARSTVO	4	7	1	12		1			1	135	145	-	-
ARMATURE		6	4	10		1			1	86	94	1,47	-
ENERGIJA		1		1						110	110	5,40	1
E T S	4	7	1	12		1			1	204	218	4,34	1
S G V	1	7	3	11	2			1	3	436	421	6,0	3
TRANSPORT		1		1						113	113	3,53	2
P I I										50	49	4,80	-
R P T		2	2	4				1	1	226	239	12,71	2
KOMERCIALA		1	2	3		1			1	255	261	12,0	6
KONTROLA KAKOV.										202	205	14,92	5
DRUŽBENI STAN.			1	1				1	1	47	45	6,66	-
RAČUNOVODSTVO			2	2	1				1	113	117	6,0	-
GOSPODARJENJE			1	1				1	1	73	68	-	-
K S Z		2	2	4			2	1	3	206	211	26,66	3
P F S										42	40	2,0	-
S K U P A J	22	70	37	121	8	10	2	14	28	5346	5474		98

NAŠI UPOKOJENCI

Jožef Poberžnik, roj. 9. 3. 1931, v železarni od 5. 5. 1947, nazadnje v tozd jeklarna kot delovodja peči. Star. upokojen 31. 8. 1981.

Leopold Sušec, roj. 7. 9. 1926, v železarni od 1. 1. 1953, nazadnje v tozd SGV kot dnevničar. Star. upokojen 7. 9. 1981.

Peter Zorman, roj. 9. 9. 1930, v železarni od 17. 2. 1964 v tozd valjarna, nazadnje kot pomočnik ogrevalca OFAG peči. Inval. upokojen 27. 8. 1981.

Karel Brložnik, roj. 24. 8. 1921, v železarni od 3. 3. 1940, nazadnje v tozd rezalno orodje kot vodja priprave dela. Star. upokojen 21. 9. 1981.

OGLED ŽELEZARNE RAVNE

Prizadevni delavci vaše skupnosti Franjo Malgaj iz Dobrij so 8. septembra organizirali ogled železarne Ravne za vse krajanje, ki niso zaposleni v tej delovni organizaciji. Zanimanje je bilo veliko. Na poti skozi metalurške in mehanske obrate so jih spremljali odborniki vaše skupnosti in tov. Borniki Rihter. Videli so lahko veliko zanimivega, upokojenci, nekdanji delavci železarne, so se ponovno srečali s svojimi tovariši, ostali pa so videli, kje delajo svojci. Za večino udeležencev je bil to prvi obisk v železarni in jim je čas kar prehitro minil. Tisti pa, ki so že kdaj videli železarno, se kar niso mogli načuditi, da je mogoče tako hiter razvoj.

Vsi so bili zelo ponosi, da imajo tako mogočno delovno organizacijo v svoji občini in si seveda želijo še več takšnih ali podobnih obiskov.

Srečko Nabernik, TOZD RPT

150-LETNICA TISKARNE V BEOGRADU

Letos je minilo 150 let, odkar je Beograd dobil prvo tipografsko tiskalnico. Le-to je knez Miloš Obrenović naročil v Petrogradu, kjer je tudi kupil dve tipografski plošči. Jeseni 1831 je začela delati prva srbska tiskarna.

V okviru prvega jubileja je izdala skupnost JPTT 15. septembra priložnostno znamko za 3,50 dinarja. Avtor slikovne rešitve je Dušan Lučič. Na znamki je tiskarski stroj iz tistega časa, v zaglavju pa je napisano »Novina Serbskih«. Znamko je izdal zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki dvobarvnega ofseta v polah po 25.

150-LETNICA ROJSTVA FRANA LEVSTIKA

Pisatelj Fran Levstik (Spodnje Retje pri Velikih Laščah, 1831—1897) je eden največjih osebnosti slovenskega slovstva iz prejšnjega stoletja.

Ob 150-letnici rojstva je skupnost JPTT izdala priložnostno pošto znamko za 3,50 dinarja, za katero je podal likovno rešitev Dušan Lučič. Natisnjena je bila v zavodu za izdelavo bankovcev v večbarvni ofset teh-

niki v polah po 25. V prodajo je prišla 28. septembra.

Skupaj z obema znamkama je dan v prodajo tudi ustrezen priložnostni ovitek z označbo »prvi dan« FDC.

REDNA POŠTNA ZNAMKA

Od 18. avgusta dalje je v prodaji (pomožna) redna poštna znamka s pretiskom nove vrednosti za 5,00 din, in sicer v črni barvi in ofset tisku (»Turistični motivi«, prej za 4,90 din). Na znamki je poleg motiva in pretiska označbe vrednosti natisnjeno v latinični PTT, JUGOSLAVIJA PERAST. Znamka je tiskana v tehniki enobarvnega ofseta v polah po 100.

TEMA JUGOSLAVIJA

V okvir teme Jugoslavija spada tudi večbarvni priložnostni blok pošte Bolgarije. V prodajo je prišel 15. maja na temo Evropsko sodelovanje. Blok je sestavljen iz dveh znamk po 25 stotink z motivom stare oziroma nove potniške ladje rečnega prometa. Na osnovi bloka med znamkama je prikazana še zemljepisna karta glavne poti Donave ter podonavske države. Na levi strani bloka pa so zvrščene vse zastave podonavskih držav od izvira do ustja. Ta spominski blok je bil izdelan v nakladi 48.500 oštevilčenih kosov. f. u.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem in vodstvu tozda SGV za izkazano pozornost in darilo. Vsem želim, da bi še naprej dobro opravljali svoje delo.

Anton Karničnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sindikatu, vodstvu tozda rezalno orodje, delavcem v brusilnici, še posebej pa se zahvaljujem delavcem moje izmene za izkazano pozornost in lepa darila.

Vsem želim še naprej veliko delovnih uspehov.

Alojz Verbole

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega sina, brata in zaročenca Ivana Arnolda se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Prisrčna hvala govornikom, pevskemu zboru VRES, godbi in g. župniku.

Žalujemo: starši, brat z družino in zaročenka Vanja

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in sina Franca Sadovnika se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih bili v tolažbo in pomoč, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala sodelavcem TOZD jeklolivarne, železarski godbi in šentanelškemu župniku.

Žalujemo: žena Francka, sin Miloš, hčerki Andreja in Branka z družino, mama, sestre, bratje in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi ljubega sina, brata, nečaka in vnuka Janija Gostenčnika se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste darovali vence in cvetje, nam pomagali v teh težkih trenutkih in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala še sodelavcem tozda kontrola kakovosti, oddelka modelne mizarne, učiteljem in učencem osnovne šole Koroski jeklarji, g. kaplanu za pogrebni obred kakor tudi sosedom, znancem in prijateljem za izkazano sočustvovanje.

Žalujemo: mama, ata, bratec in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža in očeta Milana Maklina se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so ga tako številno spremljali na zadnji poti, mu poklonili cvetje ter nam ob težkih trenutkih izrazili sožalje in nudili pomoč.

Posebno se zahvaljujemo sodelavcem železarne Ravne in smučarskemu klubu Fužinar za poslovljne besede in pevcem za galnljive pesmi.

Vsem še enkrat hvala.

Žena Urška s sinovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka Feliksa Kuzma se iskreno zahvaljujemo za denarno pomoč in vence sodelavcev delovne skupnosti KSZ, uprave, TOZD kovačnica, TOZD jeklolivarne, OOS delovne skupnosti KSZ in stanovalcem Javornika 24.

Za poslovljne besede se zahvaljujemo tov. Levovniku in g. župniku, prav posebej pa zdravniškemu in drugemu osebju v bolnici Slovenj Gradec za njihovo nesebično prizadevanje in trud ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujemo: žena Sonja, hčerka Jožica z družino, sinova Ivan in Srečko.

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: H. Čepelnik, F. Kamnik, F. Rotar, Z. Strgar, E. Wlodyga.